

2. 77

, 452

4. 5

From J. C. Brown
Baltimore

"The Philippines are ours and American authority must be supreme throughout the Archipelago"—WILLIAM McKINLEY

AMERICAN OCCUPATION OF THE PHILIPPINES

Historical Record from the Date of the Capitulation of Manila to Admiral Dewey and the United States Navy.

War with the Filipinos Has Been Fostered by the Democratic Allies of Aguinaldo—How the Enemies of Our Country Have Toasted William Jennings Bryan.

The "Fire in the Rear" Prevents a Peaceful Administration of the Affairs of the Islands—Lawton's Letter and Dewey's Denial.

Manila capitulated to the United States forces, commanded by Admiral Dewey, on May 1, 1898.

In order to become informed upon the condition of affairs in the Philippines, President McKinley, on Jan. 20, 1899, appointed a commission composed of President J. G. Schurman, of Cornell University; Professor Dean Worcester; Charles Denby, late Minister to China; Admiral Dewey and General Otis. The commission handed its report to President McKinley Nov. 2, 1899, and the same was transmitted to Congress by the President, Feb. 2, 1900. It reads in part as follows:

"The undersigned commissioners appointed by you to investigate affairs in the Philippine Islands and to report the result of their investigations, together with such recommendations as might in their judgment be called for by the conditions which should be found to exist in these islands, have the honor to submit the following preliminary statement in compliance with your request."

The commission next tells briefly how it conducted the task intrusted to it, hearing statements from all classes of people in Manila as to the

1-26-01
The Republic
Proclamation
capabilities of the Filipinos for self-government, the habits and customs of the people, and also the establishment of municipal governments in many towns.

HISTORY OF ISLANDS.

Turning to the history of the islands, the commission attaches little importance to the divers rebellions which had preceded that of 1896. As to this movement the commissioners declare that it was in no sense an attempt to win independence, but solely to obtain relief from intolerable abuses.

To sustain this statement they quote from an insurgent proclamation, showing that what was demanded was the expulsion of the friars and the restitution to the people of their lands, with a division of the episcopal sees between Spanish and native priests. It was also demanded that the Filipinos have parliamentary representation, freedom of the press, religious toleration, economic autonomy, and laws similar to those of Spain. The abolition of the power of banishment was demanded, with a legal equality for all persons in law and equality in pay between Spanish and native civil servants.

TREATY WITH SPANISH.

The commission declares that these demands had good ground; that on paper the Spanish system of government was tolerable, but in practice every Spanish governor did what he saw fit, and the evil deeds of men in the government were hidden from Spain by strict press censorship. Allusion is made to the powerful Katipunan Society, patterned on the Masonic order, and mainly made up of Tagalos, as a powerful revolutionary force.

The war begun in 1896 was terminated by the treaty of Blac-na-Bate. The Filipinos were numerous, but possessed only about 800 small arms. The Spanish felt that it would require 100,000 men to capture their stronghold, and concluded to resort to the use of money. Certain concessions were also decided upon, including representation of the Filipinos in the Cortes, the deportation of the friars, which was the principal question; the grant of the right of association and of a free press.

PROMISES NOT KEPT.

Governor General Rivera was willing to pay \$2,000,000 in Mexican money when Aguinaldo and his cabinet and leading officers arrived in Hong Kong. It appears, however, that Paterno offered the latter only \$400,000, \$200,000 to be paid when Aguinaldo arrived at Hong Kong and the balance when the Filipinos had delivered up their arms. The arrangement was not acceptable to the people.

The promises were never carried out. Spanish abuses began afresh, in Manila alone more than 200 men being executed. Hence sporadic risings occurred, though they possessed nothing like the strength of the original movement. The insurgents lacked arms, ammunition and leaders.

The treaty had ended the war, which, with the exception of an unimportant outbreak in Cebu, had been confined to Luzon, Spain's sovereignty in the other islands never having been questioned, and the thought of independence never having been entertained.

DEWEY AND AGUINALDO.

The report then tells how Gen. Augustino came to Manila as governor general at this juncture and war broke out between Spain and the United States. Augustino sought to secure the support of the Filipinos to defend Spain against America, promising them autonomy, but the Filipinos did not trust him.

Then came the 1st of May and the destruction of the Spanish fleet by

Part
991.4
A511

Dewey, with the resulting loss of prestige to Spain. Then in June Aguinaldo came. On this point the commission says:

"The following memorandum on this subject has been furnished the commission by Admiral Dewey:

"On April 24, 1898, the following cipher dispatch was received at Hong Kong from E. Spencer Pratt, United States consul general at Singapore:

"'Aguinaldo, insurgent leader, here. Will come Hong Kong, arrange with commodore for general co-operation insurgents Manila if desired. Telegraph.'"

"On the same day Commodore Dewey telegraphed Mr. Pratt, 'Tell Aguinaldo come soon as possible,' the necessity for haste being due to the fact that the squadron had been notified by the Hong Kong Government to leave those waters by the following day. The squadron left Hong Kong on the morning of the 25th, and Mirs Bay on the 27th. Aguinaldo did not leave Singapore until the 26th, and so did not arrive in Hong Kong in time to have a conference with the admiral.

"It had been reported to the commodore as early as March 1, by the United States consul at Manila and others that the Filipinos had broken out into insurrection against the Spanish authority in the vicinity of Manila, and on March 30 Mr. Williams had telegraphed: 'Five thousand rebels armed in camp near city. Loyal to us in case of war.'

NO ALLIANCE MADE.

"Upon the arrival of the squadron at Manila it was found that there was no insurrection to speak of, and it was accordingly decided to allow Aguinaldo to come to Cavite on board the McCulloch. He arrived with thirteen of his staff on May 19, and immediately came on board the Olympia to call on the commander-in-chief, after which he was allowed to land at Cavite and organize an army.

"This was done with the purpose of strengthening the United States forces and weakening those of the enemy. No alliance of any kind was entered into with Aguinaldo, nor was any promise of independence made to him, then or at any other time."

The commission's report then rapidly sketches events now historical. It tells in substance how the Filipinos attacked the Spanish and how Gen. Anderson arrived, and Aguinaldo, at his request, removed from Cavite to Bacoar. Says the commission:

"Now for the first time rose the idea of national independence. Aguinaldo issued a proclamation in which he took the responsibility of promising it to his people on behalf of the American Government, although he admitted freely in private conversation with members of his cabinet that neither Admiral Dewey nor any other American had made him any such promise."

GROWTH OF FRICTION.

The report states that Aguinaldo wished to attack the Americans when they landed at Paranaque, but was deterred by lack of arms and ammunition. From that point on there was a growing friction between the Filipinos and the American troops.

"There were no conferences," says the report, "between the officers of the Filipinos and our officers with a view to operating against the Spaniards, nor was there co-operation of any kind. * * * There never was any preconcerted operation or any combined movement by the United States and Filipinos against the Spaniards."

Reference is made to Aguinaldo's demand that he be allowed to loot Manila and take the arms of the Spaniards. The latter demand is said to confirm the statement that he intended to get possession of the arms to attack the Americans.

WAITING FOR PRETEXT.

Further evidence of the hostile intentions of the Filipinos was found in the organization of "popular clubs," which later on furnished a local militia to attack the Americans. The decrees of the Filipino congress are also cited, as well as the making of bolos (knives) in every shop in Manila.

It is shown that a considerable element in the Filipino congress wished to address to President McKinley a request not to abandon the Filipinos. (At this stage the Paris conference was discussing the future of the Philippines.) The President was also to be asked his desire as to the form of government he wished to establish. But all this time Aguinaldo was preparing for war and delaying these messages, and it was understood that the attack would come upon the first act by the American forces, which would afford a pretext.

FILIPINOS BEGIN WAR.

A brief chapter then tells of the lack of success attending the effort made at this time by Gen. Merritt, through a commission, to arrive at a mutual understanding with Aguinaldo as to the intentions, purposes and desires of the Filipino people. This brings the story up to the outbreak on the evening of the 4th of February, with the attack upon the American troops, following the action of the Nebraskan sentinel. The commission, in concluding this chapter, says:

"After the landing of our troops Aguinaldo made up his mind that it would be necessary to fight the Americans, and after the making of the treaty of peace at Paris this determination was strengthened. He did not openly declare that he intended to fight the Americans, but he excited everybody, and especially the military men, by claiming independence, and it is doubtful whether he had the power to check or control the army at the time hostilities broke out.

NO ALTERNATIVE LEFT.

"Deplorable as war is, the one in which we are now engaged was unavoidable by us. We were attacked by a bold, adventurous and enthusiastic army. No alternative was left to us, except ignominious retreat. It is not to be conceived of that any American would have sanctioned the surrender of Manila to the insurgents. Our obligations to other nations, to the friendly Filipinos and to ourselves and our flag demanded that force should be met by force.

"Whatever the future of the Philippines may be, there is no course open to us now except the prosecution of the war until the insurgents are reduced to submission. The commission is of the opinion that there has been no time since the destruction of the Spanish squadron by Admiral Dewey when it was possible to withdraw our forces from the islands either with honor to ourselves or with safety to the inhabitants."

REIGN OF TERROR.

The commissioners then take up the condition of the country at the time of their arrival, comparing it with conditions existing when they left a short time ago. A vivid picture is given of the anarchy existing among the inhabitants in and about Manila during the early spring.

"The situation in the city," says the commission, "was bad. Incendiary fires occurred daily. The streets were almost deserted. Half of the native population had fled and most of the remainder were shut in their houses. Business was at a standstill. Insurgent troops everywhere faced our lines, and the sound of rifle fire was frequently audible in our house. A reign of terror prevailed. Filipinos who had favored Americans feared assassination, and few had the courage to come out openly for us. Fortunately there were among this number some of the best men of the city."

RESTORING PUBLIC CONFIDENCE.

The report then speaks of the issuance of the commission's proclamation and the good effects it had on public sentiment. The natives, accustomed to Spanish promises, urged upon the commission that acts instead of promises should be given them. As a result native law courts were established and this greatly aided in the restoration of public confidence. The flow of population soon began to set toward the city. Natives who had fled from their homes returned.

As showing the limited scope of the rebellion the commission states: "We learned that the strong anti-American feeling was confined to the Tagalo provinces, namely: Manila, Cavite, Laguna, Batangas, Morong, Bulacan, Nueva Ecija, Principe, Infanta and Zambales. It was strongest in the first six named, and hardly existed in the last four.

REVOLT NOT POPULAR.

"The population of these provinces is estimated to be about 1,500,000, but it should not be supposed that even in the six provinces immediately adjacent to Manila the people were united in their opposition to us. Even here there was a strong conservative element, consisting of people of wealth and intelligence, opposed to the war."

Under the head, "The Rebellion Not a National Movement," the report treats of the rebellion outside of the provinces of Luzon, where, it is stated, the uprising was viewed at first with indifference and later with fear. Throughout the archipelago at large there was trouble only at those points to which armed Tagalos had been sent in considerable numbers.

ASK AMERICAN HELP.

The machinery of insurgent "government" served only for plundering the people under the pretext of levying "war contributions, while many of the insurgent officials were rapidly accumulating wealth." It is stated that the insurgent administration throughout the interior was worse than in the days of Spanish misrule. In many provinces there was absolute anarchy, and from all sides came petitions for protection and help.

In speaking of Gen. MacArthur's movement northward the report tells of the insurgent method of intimidating the natives by telling them fearful tales concerning the American soldiers. This method of procedure, eminently successful at first, in the end recoiled on its authors.

TROOPS BRING PEACE.

As to the state of affairs when the commission left the report says:

"Before the commission left the Philippines nearly all the inhabitants had returned to those ruined villages. Many of the houses had been rebuilt. Fields that had lain fallow for three years were green with growing crops. Municipal governments were established, and the people, protected by our troops, were enjoying peace, security and a degree of participation in their own government previously unknown in the history of the Philippines. Attempts of the insurgents to raise recruits and money in the province of Bulacan were proving abortive, except when backed by bayonets and bullets, and even in such cases the natives were applying to us for help to resist them."

The chapter devoted to "Establishment of Municipal Governments" gives in detail the efforts in that direction. There were many difficulties encountered. The condition of the people was found to be most pitiable. They had been plundered by the insurgent troops, who had robbed them of jewels, money, clothing and even food, so that they were literally starving. Peaceful citizens had been fired on. Women had been maltreated.

PLAN OF GOVERNMENT.

There was general satisfaction that the Americans had come at last, and conditions seemed favorable for an American propaganda. The towns of Bacoar and Imus were selected for the purpose of experiment, and after talks with the local "head men" a local form of government was established. Encouraged by the result, the work was continued at Paranaque and Las Pinas, with similar good results.

At the request of Gen. Lawton, who had been assigned to this work by Gen. Otis, the commission prepared a simple scheme of municipal government, similar enough to the old system to be readily comprehensible to the natives, but giving them liberties which they had never before enjoyed. This scheme was adopted and gave general satisfaction.

In every instance enthusiasm ran high before the commissioners took their departure, and cheers were raised for Gen. Lawton and for the country which he represented.

SECURE GOOD RESULTS.

With a single exception the officials elected proved worthy of the trust imposed in them, and conditions very rapidly improved in the newly organized towns. Governments were organized with more satisfactory results in Pandacan, Santa Ana, San Felipe, Meri, San Pedro and Machei, while a slightly different system was put into effect in Malabon, Polo, Obando, Meycauya, Yang and Malolos.

The commission states that a large amount of supervision over the affairs of our new municipalities proved necessary, as the officials were timid and slow to comprehend their new duties. At many of the elections the voters went about "asking who they were expected to vote for," and it was only with great difficulty that they were persuaded to exercise the right of free suffrage.

SCHOOLS FOR MANILA.

The commissioners sum up the situation at the time of their departure as follows:

"When we left Manila a large volume of business was being done, and the streets were so crowded as to be hardly safe. The native population was quiet and orderly and all fear of an uprising had long since passed. An efficient corps of native policemen was on duty. A system of public schools in which English was taught had been advocated by the commission and established by Gen. Otis. Some 6,000 scholars were in attendance.

"In the Tagalo provinces of Luzon, where the anti-American feeling had been strongest, public sentiment had greatly changed, as evidenced by the fact that the military governor of Batangas had offered to surrender his troops and his province if we would only send a small force there. The Bicolis, in southern Luzon, had risen against their Tagalo masters. The Macabebes were clamoring for an opportunity to fight in our ranks, and native soldiers and scouts were already serving under Gen. Lawton.

REBELLION DYING OUT.

"Stories of the corruption of insurgent officers were becoming daily more common, and the disintegration of the enemy's forces was steadily progressing. The hope of assistance from outside sources seemed to be all that held them together."

Having given so much attention to the Island of Luzon, the commission then takes up in detail the conditions in the other islands. On this point it is stated that the rebellion is essentially Tagalo, and when it ends in Luzon it must end throughout the archipelago. The situation elsewhere than in Luzon is summed up as follows:

"The only island, apart from Luzon, where serious trouble threatens, is Panay, to which a considerable force of Tagalo soldiers was sent before

the outbreak of hostilities. Many of the Visayans of this island are opposed to the Tagalos, however, and it is not believed that the latter can make a formidable resistance.

OPPOSE THE TAGALOS.

"In Samar, Leyte and Masbate the Tagalo invaders are numerically few and are disliked by the natives of these islands, whom they have oppressed. We were assured that 200 men would suffice to restore order in Mindoro. Bobol was asking for troops. The Calamianes islanders had sent word that they would welcome us. There can be no resistance in Palawan. Satisfactory relations had already been established with the warlike Moros, whose sultan had previously been conciliated by a member of the commission, and in Mindano this tribe had even taken up our cause and attacked the insurgents, of whom there are very few in the island.

"In Cebu we have only to reckon with the lawless element, which has never been very formidable there."

Special attention is given to the island of Negros, as this seemed a field well adapted to the extension of an American system. Here the natives have adopted a local form of government, including a congress, and had raised the American flag. They believed themselves capable of managing their own affairs and asked for a battalion of troops to hold in check a mountainous band of fanatics. The battalion was furnished, but the people proved unable to carry out their program owing to ill feeling among their own officials. The Americans remained popular.

NEED AMERICAN RULE.

At the request of Gen. Otis a new and simplified scheme of government for the island, giving the people a large voice in their affairs, but placing an American in full control, was put into operation. It brought about satisfaction, and public order is better in the island to-day than at any time during the last twenty years.

Summarizing the failure of the native form of government and the success of the American control, the commission says:

"The flat failure of this attempt to establish an independent native government in Negros, conducted as it was under the most favorable circumstances, makes it apparent that here, as well as in the less favored provinces, a large amount of American control is at present absolutely essential to a successful administration of public affairs."

EFFORTS FOR PEACE.

The efforts at conciliation with Aguinaldo and his various commissions are set forth in detail. These commissioners were assured of the beneficent purposes of the United States and the President's readiness to grant the Filipino people as large a measure of home rule and as ample liberty as consistent with the end of government, "subject only to the recognition of the sovereignty of the United States—a point which, being established, the commission invariably refused even to discuss."

The commission adds that nothing came of negotiations, as Aguinaldo's emissaries were without powers, and merely came, and came again, for information. Courteous reception was accorded to the insurgent commissions, and earnest appeals made to stop further bloodshed, all witnessing "the spirit of patient conciliation" exhibited by the American commission in endeavoring to reach an amicable adjustment with the insurgents, as well as the obduracy of Aguinaldo.

ON SELF-GOVERNMENT.

The report sums up the result of these fruitless exchanges, as follows: "No better proof could be furnished that the primary object of his struggle is not, as is pretended, the liberty of the Filipino peoples, but the continuance of his own arbitrary and despotic power. In any event, the

American people may feel confident that no effort was omitted by the commission to secure a peaceful end of the struggle, but the opportunities they offered and urged were all neglected, if not, indeed, spurned."

The chapter devoted to "Capacity For Self-Government" is the result, the report states, of diligent inquiry for several months, in the course of which a great number of witnesses were examined, of all shades of political thought and varieties of occupation, tribe and locality.

TRIBES, NOT A NATION.

The most striking and perhaps the most significant fact in the entire situation is the multiplicity of tribes inhabiting the archipelago, the diversity of their languages (which are mutually unintelligible) and the multifarious phases of civilization—ranging all the way from the highest to the lowest. As to this the report says:

"The Filipinos are not a nation, but a variegated assemblage of different tribes and peoples, and their loyalty is still of the tribal type."

Concerning their intellectual capacities the commission says:

"As to the general intellectual capacities of the Filipinos the commission is disposed to rate them high. But excepting in a limited number of persons these capacities have not been developed by education and experience. The masses of the people are uneducated.

NEED OF EDUCATION.

"That intelligent public opinion on which popular government rests does not exist in the Philippines. And it cannot exist until education has elevated the masses, broadened their intellectual horizon and disciplined their faculty of judgment. And even then the power of self-government cannot be assumed without considerable previous training and experience under the guidance and tutelage of an enlightened and liberal foreign power. For the bald fact is that the Filipinos have never had any experience in governing themselves."

The report shows that this inability for self-government is due to the old Spanish regime, which gave the Filipinos little or no part in governing themselves. After reviewing this Spanish system the commission sums up on this point:

"This is all the training in self-government which the inhabitants of the Philippine Islands have enjoyed. Their lack of education and political experience, combined with their racial and linguistic diversities, disqualify them, in spite of their mental gifts and domestic virtues, to undertake the task of governing the archipelago at the present time. The most that can be expected of them is to co-operate with the Americans in the administration of general affairs, from Manila as a center, and to undertake, subject to American control or guidance (as may be found necessary), the administration of provincial and municipal affairs.

MUST RETAIN RULE.

"Fortunately, there are educated Filipinos, though they do not constitute a large proportion of the entire population, and their support and services will be of incalculable value in inaugurating and maintaining the new government. As education advances and experience ripens, the natives may be intrusted with a larger and more independent share of government, self-government, as the American ideal, being constantly kept in view as the goal. In this way American sovereignty over the archipelago will prove a great political boon to the people.

"Should our power by any fatality be withdrawn the commission believes that the government of the Philippines would speedily lapse into anarchy, which would excuse, if it did not necessitate, the intervention of other powers and the eventual division of the islands among them.

"Only through American occupation, therefore, is the idea of a free,

self-governing and united Philippine commonwealth at all conceivable. And the indispensable need from the Filipino point of view of maintaining American sovereignty over the archipelago is recognized by all intelligent Filipinos and even by those insurgents who desire an American protectorate. The latter, it is true, would take the revenues and leave us the responsibilities. Nevertheless they recognize the indubitable fact that the Filipinos cannot stand alone.

"Thus the welfare of the Filipinos coincides with the dictates of national honor in forbidding our abandonment of the archipelago. We cannot from any point of view escape the responsibilities of government which our sovereignty entails, and the commission is strongly persuaded that the performance of our national duty will prove the greatest blessing to the peoples of the Philippine Islands."

PRAISE FOR TROOPS.

One of the closing chapters of the report is devoted to a tribute to "our soldiers and sailors in the war." The commission says that the presence of Admiral Dewey as a member of this body makes it unfitting to dwell on his personal achievements, but he joins in the eulogy of his comrades. The commissioners witnessed some of the many brave deeds of our soldiers, and they declare that all that skill, courage and a patient endurance can do has been done in the Philippines.

They dismiss the reports of the desecrating of churches, the murdering of prisoners and the committing of unmentionable crimes, and say they are glad to express the belief that a war was never more humanely conducted, adding:

"If churches were occupied it was only as a military necessity, and frequently their use as forts by the insurgents had made it necessary to train our artillery upon them.

BRIGHT TRADE FUTURE.

"Prisoners were taken whenever opportunity offered, often only to be set at liberty after being disarmed and fed. Up to the time of our departure, although numerous spies had been captured, not a single Filipino had been executed. Such wrongs as were casually committed against the natives were likely to be brought to our attention, and in every case that we investigated we found a willingness on the part of those in authority to administer prompt justice."

The commissioners give a general view of the value of the islands, their richness in agricultural and forest products, their mineral wealth and their commanding geographical position. They state that the Philippine Islands should soon become one of the great trade centers of the East. Manila is already connected by new steamship lines with Australia, India and Japan, and she will become the mutual terminus of many other lines when a ship canal connects the Atlantic with the Pacific. It cannot be doubted that commerce will greatly increase, and the United States will obtain a large share in this treatment.

BENEFIT TO ISLANDS.

Manila, with the immunity which it has thus far enjoyed from that terrible pest, the bubonic plague, should become a distributing center for China, Siam, the Straits Settlements, Tonquin, Annam and Australia.

The report concludes:

"Our control means to the inhabitants of the Philippines internal peace and order, a guarantee against foreign aggression and against the dismemberment of their country, commercial and industrial prosperity and as large a share of the affairs of government as they shall prove fit to take. When peace and prosperity shall have been established throughout the archipelago, when education shall have become general, then, in the language of a leading Filipino, his people will, under our guidance, 'become more American than the Americans themselves.'"

DEWEY HEARD FROM.

On May 20, 1898, Admiral Dewey cabled to the Navy Department: "Aguinaldo, the rebel commander-in-chief, was brought down by the McCulloch. Organizing forces near Cavite, and may render assistance which will be valuable."

On May 26 the Secretary of the Navy telegraphed to Admiral Dewey as follows:

"It is desirable, as far as possible, and consistent for your success and safety, not to have political alliances with the insurgents or any faction in the islands that would incur liability to maintain their cause in the future."

To this telegram Dewey replied:

"Receipt of telegram of May 26 is acknowledged, and I thank the department for the expression of confidence. Have acted according to the spirit of department's instructions therein from the beginning, and I have entered into no alliance with the insurgents or with any faction. This squadron can reduce the defenses of Manila at any moment, but it is considered useless until the arrival of sufficient United States forces to retain possession."

AGUINALDO CONSPIRES.

As soon as Aguinaldo discovered he was to have no assistance from the United States he commenced to conspire against our forces there, intending to overthrow the authority of this Government in the islands.

DEWEY'S STRONG DENIAL.

In a pamphlet afterwards published by Aguinaldo, entitled "The True Version of the Philippine Revolution," he charged that Admiral Dewey had assured him that the United States would recognize the independence of the Filipinos. When this was published, the admiral wrote the following letter to Senator Lodge:

"Dear Senator Lodge: The statement of Emilio Aguinaldo, recently published in the Springfield Republican, so far as it relates to me is a tissue of falsehood. I never promised him, directly or indirectly, independence for the Filipinos. I never treated him as an ally, except so far as to make use of him and his soldiers to assist me in my operations against the Spaniards. He never uttered the word 'independence' in any conversation with me or my officers. The statement that I received him with military honors, or saluted the Filipino flag, is absolutely false.

"Sincerely yours,

GEORGE DEWEY."

AGUINALDO ORGANIZES REVOLUTION.

On May 24 Aguinaldo issued three proclamations, one containing decrees as to the treatment of the Spanish enemy, another announcing the establishment of a dictatorial government with himself as dictator, and the third containing further decrees concerning military operations.

In the following July he organized a revolutionary government with himself as President. During that month the several detachments of the United States army arrived at Manila, and on July 25 Gen. Merritt took command, and Admiral Dewey sent the following dispatch:

"Merritt arrived yesterday in the Newport. The remainder of the expedition is expected within the next few days. Situation is most critical at Manila. The Spanish may surrender at any moment. Merritt's most difficult problem will be how to deal with insurgents under Aguinaldo, who has become aggressive and even threatening toward our army."

HOSTILITIES BEGUN BY AGUINALDO.

On Aug. 13 Manila was captured, and of this and subsequent events the Philippine commission composed of Admiral Dewey, Gen. Otis, Presi-

dent Schurman, Prof. Worcester and Gen. Denby, says: "When the city of Manila was taken on Aug. 13, the Filipinos took no part in the attack, but came following in with a view of looting the city and were only prevented from doing so by our forces preventing them from entering. Aguinaldo claimed that he had the right to occupy the city; he demanded of Gen. Merritt the palace of Malacanan for himself and the cession of all the churches of Manila, also that a part of the money taken from the Spaniards as spoils of war should be given up, and above all that he should be given the arms of the Spanish prisoners. This confirms the statement already made that he intended to get possession of these arms for the purpose of attacking us. All these demands were refused. After the taking of Manila the feeling between the Americans and the insurgents grew worse day by day. * * * Aguinaldo removed his seat of government to Malolos, where the so-called Filipino congress assembled.

FILIPINOS PREPARED FOR WAR.

On the 21st of September a significant decree passed the Filipino congress imposing a military service on every male over 18 years of age, except those holding government positions. In every carriage factory and blacksmith shop in Manila bolos (knives) were being made. * * * Danger signals now multiplied. Aguinaldo endeavored to get the war making power transferred from congress to himself, and also urged a heavy bond issue to secure one million dollars for the purchase of arms and ammunition. * * * It is now known that elaborate plans had been perfected for a simultaneous attack by the force within and without Manila. * * * Persistent attacks were made to provoke our soldiers to fire. The insurgents were insolent to our guards and made persistent and continuous efforts to push them back and advance the insurgent lines further into the city of Manila.

TO ATTACK AMERICANS.

Early in January, 1899, Aguinaldo had his plans perfected so as to be ready to commence hostilities against the American forces.

The following order, which has never before been published, was received from Captain J. J. Erwin, assistant surgeon Thirtieth infantry, stationed at Lueban, in the Island of Luzon. Captain Erwin says the document was found in the church at Lueban when that place was garrisoned by the Second battalion, Thirtieth infantry, with enlistment rolls with names of officers and men enrolled in conformity to the order.

The original is in Spanish and the translation is as follows:

PROOF AGAINST AGUINALDO.

Gentlemen:

No. 1253.

The Local Chiefs of the Coast.

From Lueban to Guinayangan.

The Office of the Secretary of the Interior has seen fit to order the following:

The Secretary of the Interior of the G. R. of the Filipinos in a telegraphic circular of yesterday says to me the following:

From the Secretary of the Interior to provincial presidents, to be circulated among the local chiefs of every town, Manila.

Push the preparations of all the towns to oppose the American invasion. See that all the inhabitants have their bolos and daggers prepared, that in every street or ward there be organized a national militia; every six should have a corporal, every thirteen a sergeant and every twenty-six a second lieutenant, every fifty-two a first lieutenant and every 104 a captain; the soldiers of the national militia should elect their chiefs of leaders. Make it clear to all that our salvation depends on our activity. The local chief of the Laguna (Lake) will please pass this circular to the chief of Tayabos, and in this manner from one to another until all have received it.

I have the pleasure of transmitting this to you for your information.
May God guard you.
Santa Ana, Jan. 5, 1899.

(Signed)

ESCOTASTIES SARANDANA.

I transmit the same to you for your knowledge and for all, that they fulfill with fidelity that which is ordered therein. Run without loss of time from town to town and return from the last with a report of the fulfillment of all that is hereby ordered.

Lucena, Jan. 7, 1899.

(Signed) QUIRINO ELEAZAR.

CONSPIRACY PERFECTED.

This was dated Jan. 5, 1899, just one month before the insurrection against the United States broke out. It shows that the conspiracy had then been perfected and that the Filipino people were being organized to attack the American troops. Two days later, on Jan. 7, Aguinaldo wrote to personal friends in Manila as follows:

“Malelos, Jan. 7, 1899.

“My Dear Don Benito—I write this to ask you to send to this our government the photograph you have in your house, and I will pay you whatever price you may ask. Also buy me everything which may be necessary to provide the said photograph.

“I beg you to leave Manila with your family and to come here to Malelos, but not because I wish to frighten you. I merely wish to warn you for your satisfaction, although it is not yet the day or the week.

“Your affectionate friend, who kisses your hands,

“EMILIO AGUINALDO.”

TRYING TO AVERT HOSTILITIES.

Meantime the American commander-in-chief, under instructions from President McKinley, was doing everything in his power to avert hostilities and cultivate terms of friendship with the Filipinos. On this point the report of the Philippine commission says:

“Aguinaldo endeavored to get the war-making power transferred from congress to himself. He also urged a heavy bond issue to secure one million dollars for the purchase of arms and ammunition. It is now known that elaborate plans had been perfected for a simultaneous attack by the forces within and without Manila. The militia within the city numbered approximately ten thousand; they were armed for the most part with bolos. Gen. Pio del Pilar slept in the city every night. No definite date had been set for the attack, but a signal by means of rockets had been agreed upon, and it was universally understood that it would come upon the occurrence of the first act on the part of the American forces which would afford a pretext; and in the lack of such act in the near future at all events. Persistent attempts were made to provoke our soldiers to fire. The insurgents were insolent to our guards and made persistent and continuous efforts to push them back and advance the insurgent lines further into the city of Manila. It was a long and trying period of insult and abuse heaped upon our soldiers, with constant submission as the only means of avoiding an open rupture. The Filipinos had concluded that our soldiers were cowards and boasted openly that we were afraid of them. Rumors were always prevalent that our army would be attacked at once.

“With great tact and patience the commanding general had held his forces in check, and he now made a final effort to preserve the peace by appointing a commission to meet a similar body appointed by Aguinaldo to ‘confer with regard to the situation of affairs and to arrive at a mutual understanding of the intent, purposes, aims and desires of the Filipino people and of the people of the United States.’ Six sessions were

held, the last occurring on Jan. 29, six days before the outbreak of hostilities. No substantial results were obtained; the Filipino commissioners being either unable or unwilling to give any definite statements of the 'intent, purposes and aims of their people;' at the close of the last session they were given full assurances that no hostile act would be inaugurated by the United States troops.

"The critical moment had now arrived. Aguinaldo secretly ordered the Filipinos who were friendly to him to seek refuge outside the city. The Nebraska regiment at that time was in camp on the east line at Santa Mesa, and was guarding its front. For days before the memorable 4th of February, 1899, the outposts in front of the regiment had been openly menaced and assaulted by insurgent soldiers; they were attempting to push our outposts back and advance their line. They made light of our sentinels and persistently ignored their orders.

"On the evening of the 4th of February an insurgent officer came to the front with a detail of men and attempted to pass the guard on the San Juan bridge, our guard being stationed at the west end of the bridge. The Nebraska sentinel drove them back without firing, but a few minutes before 9 o'clock that evening a large body of insurgent troops made an advance on the South Dakota outposts, which fell back rather than fire. About the same time the insurgents came in force to the east end of the San Juan bridge, in front of the Nebraska regiment. For several nights prior thereto a lieutenant in the insurgent army had been coming regularly to our outpost No. 2, of the Nebraska regiment, and attempting to force the outpost back and insisting on posting his guard within the Nebraska lines; and at this time and in the darkness he again appeared with a detail of about six men and approached Private Grayson of Company D, First Nebraska volunteers, the sentinel on duty at outpost No. 2. He, after halting them three times without effect, fired, killing the lieutenant, whose men returned the fire and then retreated. Immediately rockets were sent up by the Filipinos, and they commenced firing all along the line.

"The story of the actual fighting has often been told by military men who were engaged in it, and we do not deem it necessary to give a description of it here. It is known of all men that immediately after the first shot the insurgents opened fire all along their line and continued to fire until about midnight; and about 4 o'clock on the morning of February 5 the insurgents again opened fire all around the city and kept it up until the Americans charged them and drove them with great slaughter out of their trenches.

"After the landing of our troops, Aguinaldo made up his mind that it would be necessary to fight the Americans, and after the making of the treaty of peace at Paris this determination was strengthened. He did not openly declare that he intended to fight the Americans, but he excited everybody, and especially the military men, by claiming independence, and it is doubtful whether he had the power to check or control the army at the time hostilities broke out. Deplorable as war is, the one in which we are now engaged was unavoidable by us. We were attacked by a bold, adventurous and enthusiastic army. No alternative was left to us, except ignominious retreat. It is not to be conceived of that any American would have sanctioned the surrender of Manila to the insurgents. Our obligations to other nations, and to the friendly Filipinos, and to ourselves and our flag demanded that force should be met by force. Whatever the future of the Philippines may be, there is no course open to us now except the prosecution of the war until the insurgents are reduced to submission. The commission is of the opinion that there has been no time since the destruction of the Spanish squadron by Admiral Dewey when it was possible to withdraw our forces from the islands either with honor to ourselves or with safety to the inhabitants."

On the very night the fighting began Aguinaldo issued the following:

ORDER TO THE PHILIPPINE ARMY.

Nine o'clock p. m., this date, I received from Caloocan station a message communicated to me that the American forces, without prior notification or any just motive, attacked our camp at San Juan del Monte and our forces garrisoning the blockhouses around the outskirts of Manila, causing losses among our soldiers, who, in view of this unexpected aggression and of the decided attack of the aggressors, were obliged to defend themselves until the firing became general all along the line.

No one can deplore more than I this rupture of hostilities. I have a clear conscience that I have endeavored to avoid it at all costs, using all my efforts to preserve friendship with the army of occupation, even at the cost of not a few humiliations and many sacrificed rights.

But it is my unavoidable duty to maintain the integrity of the national honor and that of the army so unjustly attacked by those who, posing as our friends and liberators, attempted to dominate us in place of the Spaniards, as is shown by the grievances enumerated in my manifest of Jan. 8 last; such as the continued outrages and violent exactions committed against the people of Manila, the useless conferences, and all my frustrated efforts in favor of peace and concord.

Summoned by this unexpected provocation, urged by the duties imposed upon me by honor and patriotism and for the defense of the nation intrusted to me, calling on God as a witness of my good faith and the uprightness of my intentions.

I order and command:

1. Peace and friendly relations between the Philippine forces and the American forces of occupation are broken, and the latter will be treated as enemies, with the limits prescribed by the laws of war.

2. American soldiers who may be captured by the Philippine forces will be treated as prisoners of war.

3. This proclamation shall be communicated to the accredited consuls of Manila, and to congress, in order that it may accord the suspension of the constitutional guaranties and the resulting declaration of war.

Given at Malolos, Feb. 4, 1899.

EMILIO AGUINALDO.

General in Chief.

TO ATTACK THE AMERICANS.

The following proclamation was issued by Aguinaldo's Secretary of the Interior on Feb. 5, 1899:

First—You will so dispose that at 8 o'clock at night the individuals of the territorial militia at your order will be found united in all the streets of San Pedro armed with their "bolos" and revolvers and guns and ammunition, if convenient.

Second—Philippine families only will be respected. They should not be molested, but all other individuals, of whatsoever race they may be, will be exterminated without any compassion after the extermination of the army of occupation.

Third—The defenders of the Philippines in your command will attack the guard of Bilibid and liberate the prisoners and "presidarios," and, having accomplished this, they will be armed, saying to them, "Brothers, we must avenge ourselves on the Americans and exterminate them, that we may take our revenge for the infamies and treacheries which they have committed upon us. Have no compassion upon them; attack with vigor. All Filipinos 'en masse' will second you. Long live Filipino independence"

Fifth—The order which will be followed in the attack will be as follows: The sharpshooters of Tondo and Santa Ana will begin the attack from without, and these shots will be the signal for the militia of Trozo, Binondo, Quiapo and Sampaloc to go out into the street and do their duty. Those of Paco, Ermita and Malate, Santa Cruz and San Miguel will not start out until 12 o'clock unless they see their companions need assistance.

Sixth—The militia will start out at 3 o'clock in the morning. If all do their duty our revenge will be complete. Brothers, Europe contemplates us. We know how to die as men, shedding our blood in defense of the liberty of our country. Death to the tyrants; war without quarter to the false Americans, who have deceived us! Either independence or death.

"THE FIRE IN THE REAR."

"The fire in the rear" has done more to prolong the insurrection in the Philippines and stimulate the rebel chief to resistance than all the armies Aguinaldo has been able to raise. On this point, Gen. Lawton wrote as follows to Mr. John Barrett, formerly American minister at Siam:

GEN. LAWTON'S LETTER.

"I wish to God that this whole Philippine situation could be known by everyone in America as I know it. If the real history, inspiration and conditions of this insurrection, and the influences, local and external, that now encourage the enemy, as well as the actual possibilities of these islands and peoples and their relations to this great East could be understood at home, we would hear no more talk of unjust 'shooting of government' into the Filipinos or of hauling down our flag in the Philippines.

"If the so-called anti-imperialists would honestly ascertain the truth on the ground, and not in distant America, they, whom I believe to be honest men misinformed, would be convinced of the error of their statements and conclusions and of the unfortunate effect of their publications here. If I am shot by a Filipino bullet, it might as well come from one of my own men, because I know from observation confirmed by captured prisoners, that the continuance of the fighting is chiefly due to reports that are sent out from America.

"HENRY W. LAWTON."

AGUINALDO AND THE DEMOCRATS.

In October, 1899, Aguinaldo published a signed manifesto in which he said:

"We ask God that he may grant the triumph of the Democratic party in the United States, which is the party which defends the Philippines, and that imperialism may cease from its mad idea of subduing us with its arms."

The revolutionists follow every utterance made by the Democratic enemies of the administration, and by those hostile to the acquisition of the Philippines. Here are some statements that have been printed and published by the Filipinos:

IN HONOR OF MR. BRYAN.

"In the United States meetings and banquets have been held in honor of our honorable President, Don Emilio, who was proclaimed by Mr. Bryan, the future President of the United States, as one of the heroes of the world.

"The Masonic society, interpreting the unanimous desire of the people, together with the Government, organizes a meeting and popular assembly in this capital in favor of the national independence, which will take place on Sunday, the 29th, in honor of Mr. Bryan and the anti-imperialist party which defends our cause in the United States.

"All the Masons and all the Filipino people are called to take part in this solemn act. The meeting will be composed of three parts: First—At 8 in the morning on the 29th, a gathering in an appropriate place will take place, which will begin by singing the national hymn; then appropriate speeches will be read. Second—At midday a banquet will take place in the palace in honor of Mr. Bryan, who will be represented by American prisoners. Third—At 4 in the afternoon a popular manifestation will take place everywhere—the people will decorate and illuminate their houses, bands of music will pass through the streets."

CO-OPERATING WITH BRYAN.

"Filipino Republic, Secretary of Foreign Affairs:

"Wishing to hold a meeting in the morning of Sunday next in the presidential palace of this republic, to correspond to the one held in the United States by Mr. Bryan, who toasted our honorable president as one of the heroes of the world, and with the object of carrying this out with the utmost pomp and with contributing by the presence of your subordinates to its greater splendor, I would be obliged if you would come to see me for a conference upon this matter.

"May God keep you many years.

"FELIPE BUENCAMINO,

"Tarlac, Oct. 26, 1899."

OPPOSED TO McKINLEY.

Next is an extract from La Independencia, a newspaper published in the Philippines:

Mr. Bryan, the competitor of McKinley in the last presidential election and the candidate selected for the future by the Democratic party, has published a manifesto which has caused a profound sensation in the United States.

Mr. Bryan announces himself decidedly opposed to the imperial policy of the Government, and shows the danger in which American institutions will be placed by this entirely new ambition for colonization. * * * He asks that the regime instituted in Cuba be applied to all the territory taken from Spain. * * *

To place the American yoke on the millions of natives who wish to be free, 200,000 men will be needed. * * * Feb. 2, 1899.

A great popular meeting was held in New York on Feb. 23, to protest against the imperialistic policy of the United States. March 8, 1899.

FILIPINOS HONORING BRYAN.

The following is a telegram from the rebel Secretary of War:

"Provincial Chief Zambales.

"Received your circular by telegraph yesterday. Was received with great animation and patriotic enthusiasm by the people gathered in a great reunion in government house. We had early this morning a gathering of civil and military officers and private persons to celebrate the independence of the country and in honor of Mr. Bryan, and at 4 p. m. we shall have the second part of the meeting. We all join in congratulating our honorable President, the Government and the army.

"TARLAC, "Secretary of War."

The following is a translation of a circular or proclamation:

"May Providence decree that in the election for the President of the United States the Democratic party, which defends us, shall triumph, and not the imperialistic party, which is headed by Mr. McKinley, and which attacks us.

"The great Democrat, Mr. Bryan, one of the most eminent men of the United States, is assured that he will be the future President, and then our happy hours begin. There have also been celebrated in New York and Chicago great meetings and banquets in honor of our dearly beloved President, Sr. Aguinaldo, who was entitled one of the world's true heroes.

"The masses who have thus voted in our favor have done the same with reference to Cuba, asking her independence, for which she is already to-day struggling.

"Finally, the conduct of the Filipino annexationists condemns itself. They have changed their flag as they changed their shirts, and are animated solely by momentary lust of stolen gold; but by their own vile conduct, aided by their thieving country, they are only raising their own scaffold. "God guard your excellencies many years.

"Guinabatan, Dec. 4, 1899."

"SIG. DOMINGO SAMSON.

It is this "fire in the rear" that has done so much to sustain the Philippine rebellion and prolong the war against the peaceful administration of affairs by the United States.

From J.C. Bragg
Purchased.

Americká okupace Filipínských ostrovů.

**Dějepisný přehled od doby kapitulace Manily
před admirálem Deweyem a lod'stvem
Spojených Států.**

**Válka s Filipínci byla podporována demokratickými spojenci Agui-
naldovými. — Jak nepřátelé naší vlasti připíjeli
William Jennings Bryanovi.**

**“Palba v týle” brání pokojné správě ostrova — Lawtonův dopis a
Deweyovo popírání.**

Manila kapitulovala před vojskem Spoj. Států pod velením admirála Dewey-ho dne 1. května 1898.

Aby nabyl informací o poměrech na Filipínách, jmenoval president McKinley 20. ledna komisi sestávající z pres. J. G. Schurmana z Cornell university; prof. Deana z Worcester; Chas. Denby-ho, býv. vyslance v Číně; admirála Dewey-ho a generála Otise. Komise podala svoji zprávu presidentovi McKinleymu 2. listopadu 1899., president pak doručil ji kongresu 2. února 1900. Zpráva ta zní u výtahu takto:

“Podepsaní komisaři jmenovaní Vámi, aby vyšetřili poměry na Filipínských ostrovech a podali zprávu o výsledcích svého šetření zároveň s takovými doporučeními, jakých by dle jejich náhledů vyžadovaly poměry na ostrovech jimi seznané, pokládají si za čest předložit Vám ve shodě s vaší žádostí předběžnou zprávu.”

Komise nejdříve krátce sděluje, jak prováděla úkol jí svěřený, vyslýchajíc svědectví ze všech tříd lidu v Manile ohledně schopností Filipínců k samosprávě, zvyků a mravů lidu a taktéž obecného zřízení v mnohých městech.

Dějiny ostrovů.

Ohledně dějin ostrovů komise přikládá malou důležitost různým rebeliím, které předcházely povstání z roku 1896. Co se týče tohoto hnutí, komisaři prohlašují, že to nebyl v žádném smyslu pokus o dobytí nezávislosti, nýbrž pouze o dosažení odpomoci od nesnesitelných útisků.

K podepření tohoto tvrzení citují povstalecké prohlášení, svědčící o tom, že čeho bylo žádáno, bylo vypuzení mnichů a vrácení jejich pozemků lidu a rozdělení biskupských stolic mezi kněze španělské a domorodé. Filipínci žádali také zastoupení v parlamentě, svobodu tisku, náboženskou svobodu, hospodářskou samosprávu a zákony podobné španělským. Žádáno bylo zrušení moci klatby, zákonitá rovnost všech osob před zákonem a rovnost platební mezi španělskými a domorodými civilními služebníky.

Smlouva se Španěly.

Komise prohlašuje, že tyto požadavky byly dobře odůvodněny; že na papíře vládní soustava španělská byla snesitelná, v praxi že však každý španělský guvernér dělal, co uznával za dobré, a zlé činy mužů ve vládě byly Španělsku zatajovány přísnou tiskovou censurou. Činí se zmínka o mocné společnosti Katipunan, podobající se řádu svobodných zednářů a založené hlavně od Tagalů, jakožto mohutné moci revoluční.

Válka zahájená roku 1896. byla ukončena smlouvou v Blac-na-Bate. Filipínců byl hojný počet, ale měli pouze 800 malých zbraní. Španělé cítili, že by to vyžadovalo 100.000 mužů dobýtí jejich pevností i uzavřeli vztíh útočiště k penězům. Odhodlali se tudíž k jistým ústupkům, ve které pojato bylo zastoupení Filipínců v kortesích, vyvezení mnichů, což bylo hlavním požadavkem; poskytnutí práva spolčovacího a svobody tiskové.

Sliby nedodrženy.

Guvernér general Rivera byl ochoten zaplatiti \$2,000.000 mexické měny, když Aguinaldo a jeho kabinet a přední důstojníci přijeli do Hongkongu. Zdá se však, že Paterno nabídl těmto pouze \$400.000, \$200.000 že bude vyplaceno, až Aguinaldo přibude do Hongkongu, a ostatek, až Filipínci složí své zbraně. Takovéto narovnání nemohl lid přijmouti.

Sliby nebyly nikdy splněny. Španělské útky začaly na novo, jen v Manile samotné bylo popraveno přes 200 lidí. Od té doby dále se roztroušeně povstání, ačkoli v nich nebylo ničeho, co by se podobalo původnímu hnutí. Povstalcům nedostávalo se zbraní, střeliva a vůdců.

Smlouva ukončila válku, která krom bezvýznamného výbuchu na Cebu byla omezena na Luzon, ježto španělská svrchovanost na ostatních ostrovech nikdy nebyla brána v pochybnost a myšlénkou na nezávislost nikdy nebylo se zabýváno.

Dewey a Aguinaldo.

Zpráva sděluje po té, jak gen. Augustino přišel do Manily jako generální guvernér za těchto poměrů a vypukla válka mezi Španělskem a Spoj. Státy. Augustino snažil se zajistiti si pomoc Filipínců na obranu Španělska proti Americe, slibuje jim samosprávu, ale Filipínci mu nedůvěřovali.

Pak přišel první květen a zničení španělského loďstva Dewey-m s tím výsledkem, že Španělsko pozbylo své vázuosti. Pak přišel v červnu Aguinaldo. O této věci praví komise:

“Následující memorandum o tomto předmětu bylo komisi podáno administrálem Dewey-m:

Dne 24. dubna 1898. došla tato šifrovaná depeše do Hongkongu od E. Spencer Pratta, konsula Spoj. Států v Singapore:

Aguinaldo, vůdce povstalců, zde. Chce přijít do Hongkongu umluvit s kommodorem všeobecnou součinnost povstalců v Manile, libo-li. Telegrafujte'.

Téhož dne kommodor Dewey telegrafoval panu Prattovi: 'Řekněte Aguinaldovi, aby přišel co možno nejdříve'; nutnost spěchu padala na vrub skutečnosti, že loďstvu bylo přikázáno odjetí z hongkonských vod následujícího dne. Loďstvo odplulo z Hongkongu ráno dne 25. a z Mirs Bay dne 27. Aguinaldo neodjel ze Singapore až 26. a nedospěl tudíž do Hongkongu v čas, aby mohl míti poradu s admirálem.

Už 1. března oznámil konsul Sp. Států v Manile a jiní komodorovi, že Filipínci učinili opět povstání proti španělské autoritě v okolí Manily, a 30. března pan Williams telegrafoval: 'Pět tisíc ozbrojených povstalců táboří blíže města. Stojí při nás v případě války.'

Žádná alliance neuzavřena.

"Po příchodu loďstva do Manily se shledalo, že o nějakém povstání nemohlo býti ani řeči, i bylo tedy ustanoveno dovoliti Aguinaldovi, aby přišel do Cavite na loď McCulloch. Přibyl se 13 členy svého štábu 19. května a ihned dostavil se na loď Olympii navštívit vrchního velitele, načež bylo mu dovoleno přistáti na břeh v Cavite a organisovati armádu.

To bylo učiněno za účelem sesílení vojenské moci Spoj. Států a zeslabení nepřitele. Žádná alliance jakéhokoli druhu nebyla s Aguinaldem uzavřena aniž mu byla slíbena neodvislost tenkrát nebo kdykoli jindy."

Komise ve své zprávě pak rychle načrtává udalosti teď už historii náležející. Vypravuje v podstatě, jak Filipínci udeřili na Španěly a jak přibyl gen. Anderson a Aguinaldo k jeho žádosti odešel z Cavity do Bacoor. Komise praví:

"Teď poprvé povstala myšlenka na národní nezávislost. Aguinaldo vydal prohlášení, v němž převzal zodpovědnost za její příslibení svému lidu jménem americké vlády, ačkoli v soukromém rozhovoru se členy svého kabinetu otevřeně přiznal, že ani admirál Dewey ani jiný Ameríkán žádného takového slibu mu nedal."

Vzrůst třenic.

Zpráva konstatuje, že Aguinaldo chtěl podniknouti na Ameríkány útok, když přistáli u Paranaque, ale odstrašil jej od toho nedostatek zbraní a střeliva. Od té doby vzrůstaly třenice mezi Filipínci a americkým vojskem.

"Nebylo žádných konferencí," praví zpráva, "mezi důstojníky Filipínců a důstojníky našimi ohledně operací proti Španělům, aniž bylo vůbec jaké součinnosti. Nebyla podniknuta nikdy žádná napřed umluvená operace nebo společný pohyb se strany Spoj. Států a Filipínců proti Španělům."

Poukazuje se k Aguinaldově žádosti, aby mu bylo dovoleno drancovati Manilu a zmocniti se zbraní španělských. Tato žádost — praví se — potvrzuje oznámení, že měl v úmyslu zmocniti se zbraní, aby mohl udeřiti na Ameríkány.

Čekali na záminku.

Další důkaz nepřátelských obmyslů Filipínců nalezen byl v organisování "lidových klubů", které později dodávaly jakousi místní milici k útočení na Ameríkány. Uvádějí se také výkony filipínského kongresu, rovněž tak jako výroba "bolos" (nožů) v každé dílně v Manile.

Ukazuje se, že značná část členů filipínského kongresu přála si zaslati pres. McKinleymu žádost, aby Filipínců neoponštěl. (V této fási pařížská konference míru jenala o budoucnosti ostrovů Filipínských). President měl také býti otázan, jakou formu vlády přeje si míti zavedenu. Ale po celý ten

čas Aguinaldo chystal se k válce a zdržoval tato posláni a vyrozumělo se, že k útoku dojde po první akci amerického vojska, která by poskytla nějakou záminku.

Filipínci začali válku.

Krátká kapitola vypravuje pak o neodstatku úspěchu, obracejíc pozornost k tehdejším snahám gen. Merritta, aby prostřednictvím komie došel ke vzájemnému dorozumění se s Aguinaldem ohledně záměrů, cílů a požadavků národa filipínského. To přivádí historii až k výbuchu, jenž se udá večer dne 4. února útokem na americké vojsko — v zápětí po akci hlasatele z Nebrasky. Komise uzavírajíc tuto kapitolu praví:

“Po přistání našeho vojska Aguinaldo si umyslí, že je nezbytno podjati se boje s Amerikány, a po skoncování pařížské smlouvy o mír toto rozhodnutí utvrzeno. Neprohlásil zjevně, že zamýšlí bojovati proti Amerikánům, ale podněcoval kde koho a zvláště lidi vojenské, mluvě o nezávislosti, a jest pochybné, zdali měl tolik moci, aby na uzdě držel a kontroloval vojsko v době, kdy nepřátelství vypuklo.

Nic jiného nebylo možno.

“Jakkoli politování hodna jest válka, té, kterou nyní vedeme, nemohli jsme se vyhnouti. Odvážné, dobrodružné a nadšené vojsko podniklo na nás útok. Neměli jsme žádného výběru, leda potupný ústup. Nelze mysliti, že by to byl některý Amerikán schválil, aby se Manila vzdala povstalcům. Naše závazky k jiným národům, k přátelským Filipíncům a k sobě samým a k naší vlajce vyžadovaly, aby násilií bylo postaveno vstříc násili.

“Jakákoli budoucnost Filipínám kyne, nám neotvírá se cesta jiná, nežli pokračovati ve válce tak dlouho, dokud povstalci nebudou donuceni ku vzdání se. Komise je toho náhledu, že od času, kdy admirál Dewey zničil španělské loďstvo, nenaskytla se žádná chvíle, kdy by bývalo možno odvolati naše vojsko z ostrovů se ctí pro nás nebo s bezpečností pro obyvatele.

Hrůzovláda.

Komisaři líčí pak stav země v době svého příchodu a porovnávají jej s její poměry krátce před odchodem. Živě vylíčena jest anarchie existující mezi obyvatelstvem v Manile a okolí za časného jara.

“Situace v městě”, praví komise, “byla zlá. Založené ohně vypukaly denně. Ulice byly takměř jako po vymření. Polovice domorodého obyvatelstva uprchla a většina ostatních byla uzavřena ve svých domech. Obchody stály. Vojska povstalců všady čelila našim šikům a rachot ručníční střelby často bylo slyšeti v našem domě. Panovala hrůzovláda, Filipínci, kteří přáli Amerikánům, báli se zavraždění a málokterí měli odvahu prohlásiti se zřejmě pro nás. Na štěstí byli mezi těmito někteří z nejlepších lidí v městě.”

Obnovení veřejné důvěry.

Zpráva mluví pak o vydání provolání komise a o dobrém dojmu, jaký to učinilo na veřejnou náladu. Domorodci, zvyklí španělským slibům, naléhali na komisi, aby jim byly dány činy místo slibů. Následkem toho byly zřízeny domácí soudy, což velice přispělo k obnovení veřejné důvěry. Obyvatelstvo záhy začalo prouditi opět k městu. Domorodci, kteří prchali ze svých domovů, vraceli se.

Na důkaz omezeného rozsahu protiamerického smýšlení komise konstatuje:

“Poznali jsme, že protiamerické smýšlení bylo omezeno na tagalské

provincie, jmenovitě Manila, Cavite, Laguna, Batangas, Morong, Bulacan, Nueva Ecija, Principe, Infanta a Lambales. Nejsilnější bylo v prvních šesti a sotva existovalo v posledních čtyřech.

Vzpoura nebyla populární.

"Obyvatelstvo těchto provincií páčí se asi na 1,500.000, ale nesmí se mysliti, že i v šesti provinciích přiléhajících k samé Manile lid je sjednocen proti nám. Také zde byl silný konservativní živel, sestávající z lidí zámožných a inteligentních, kteří válce se opírali."

Pod záhlavím "Rebelie není hnutím národním" zpráva pojednává o odboji mimo provincie luzonské, kdež, jak se tvrdí, na povstání pohlíženo z prvu se lhostejností a později s bázní. Po veškerém souostroví byly nepokoje pouze v těch místech, kam byli ozbrojení Tagalové posláni u větším počtu.

Žádají o americkou pomoc.

Mašinerie povstalecké "vlády" sloužila jenom k olupování lidu pod záminkou vybírání "válečných poplatků, kdežto mnozí z povstaleckých úředníků rychle hromadili bohatství." Konstatuje se, že povstalecká správa po celém nitru byla horší než za dnů despotismu španělského. V mnohých provinciích bylo úplné bezvládí a ze všech stran docházely žádosti za ochranu a pomoc.

Mluvic o hnutí gen. MacArthura k severu zpráva vypravuje o povstaleckých methodách zastrasování lidu vypravováním jemu strašných pohádek o amerických vojácích. Tento způsob jednání, velice úspěšný z počátku, na konec dopadl na své původce.

Vojsko přineslo mír.

Co se týče stavu věcí, když komise odjížděla, zpráva praví:

"Nežli komise opustila Filipíny, skoro všichni obyvatelé vrátili se do rozbořených vesnic. Mnoho domů bylo znova vystaveno. Pole, která ležela 3 roky ladem, zelenala se vzrůstající úrodou. Obecní správy byly zřízeny a lid, chráněn naším vojskem, těšil se míru, bezpečnosti a jistému stupni účastenství ve své vládě, před tím v historii Filipín neznámému. Pokusy povstalců sháněti brance a peníze v provincii Bulacan nedařily se, leda opíraly-li se o bodáky a kulky a i v takových případech domorodci žádali nás o pomoc proti nim."

Kapitola věnovaná "Zřízení obecních sprav" podává zevrubný popis snah v tomto směru. Naskytovalo se při tom mnoho nesnází. Stav lidu shledán velice žalostným. Byl vydrancován povstaleckým vojskem, které oloupilo jej o šperky, peníze, šatstvo, ba i o potravu, takže do slova hladověl. Na pokojné občany bylo střeleno. Ženy byly trýzněny.

Plán vlády.

Všeobecné zavládlo uspokojení, že Amerikáni konečně přišli a podmínky zdály se býti příznivy americké propagandě. Městečka Bacolor a Imus byla vyhlédnuta k pokusu a po poradách s místními předáky zřízena byla místní správa. Z podnětu výsledku bylo v díle tomto pokračováno v Paranaque a Las Pinas s podobným zdarem.

K žádosti gen. Lawtona, který byl od gen. Otise tímto dílem pověřen, komise připravila jednoduchý plán obecní správy, dosti podobný soustavě staré, aby byl domorodcům snadno pochopitelným, dávající jim však svobody, jakým se netěšili nikdy před tím. Tento plán byl přijat a všeobecně uspokojil.

V každé příčině nadšení dmulo se vysoce, nežli komisaři odjeli, a provolávána sláva gen. Lawtonovi a zemi, kterou zastupoval.

Dobré výsledky zabezpečeny.

S jedinou výminkou zvolení úředníci ukázali se býti hodnými důvěry v ně skládané a poměry v nově organisovaných místech rychle se lepšily. Správy byly zřízeny s uspokojujícím zdarem v Pandacan, Santa Ana, San Felipe, Meri, San Pedro a Machei, kdežto soustava poněkud málo odchýlná přivedena v platnost v Malabon, Polo, Obando, Meycauya, Yang a Malolos.

Komise konstatuje, že ukázala se nutnou rozsáhlá dohlídka na záležitosti našich nových samosprav, ježto úředníci byli bázlívi a zdlouhavě pochovali své nové povinnosti. Při mnohých volbách voličové obcházeli "tázající se, koho že se od nich očekává, ž: budou volit," a jen s velikou obtíží byli přemluveni, aby použili práva svobodného hlasování.

Školy pro Manilu.

Komisaři shrnují situaci za doby svého odjezdu takto:

"Když jsme opouštěli Manilu, bylo velmi mnoho práce vykonáno, a ulice byly zalidněny, že tam bylo s těží hnutí. Domorodé obyvatelstvo bylo pokojno a dbalo pořádku, a veškeré obavy před povstáním dávno pominuly. Účinný sbor domorodých policistů konal službu bezpečnostní. Komise přimlouvala se za soustavu veřejných škol, kde by se vyučovalo anglicky a gen. Otis ji zřídil. Navštěvovalo ji nějakých 6000 žáků.

V tagalských provinciích na Luzonu, kde protiamerické smýšlení bylo nejsilnější, změnila se veřejná nálada velice, jakož o tom svědčí faktum, že vojenský guvernér v Batangas nabídl se vzdáti se svým vojskem a vydati svou provincii, pošleme-li jen tam malý vojenský sbor. Bicolové v jižním Luzonu povstali proti svým tagalským pánům. Macabebové hlučeli po příležitosti bojovati v našich řadách a domorodí vojáci a zvědové konali už službu pod gen. Lawtonem.

Rebellie ubývá.

"Vypravování o korrupci povstaleckých důstojníků stávalo se den ze dne běžnějším a rozklad nepřátelských branných sil stále mohutněl. Naděje v podporu z pramenů venkovských zdála se býti vším, co je drželo pohromadě."

Věnovavši tolik pozornosti ostrovu Luzonu komise pouští se pak do podrobností poměrů na ostrovech ostatních. Při této příležitosti konstatuje se, že rebellii provádějí v podstatě Tagalové a když bude ukončena na Luzonu, musí vzíti konec na celém souostroví. Situace jinde než na Luzonu shrnuta je v následující lícení:

"Jediným ostrovem krom Luzonu, kde hrozí vážné potíže, jest Panay, kamž značný počet tagalských vojinů byl poslán před vypuknutím nepřátelství. Mnozí z Visayanů na tomto ostrově jsou však protivníky Tagalů a nemyslí se, že tito mohou klásti hrozný odpor.

Odporují Tagalům.

"Na ostrovech Samar, Leyte a Masbate tagalští vetřelci jsou počtem mnozí a domorodci těchto ostrovů, které utiskli, nemají je v lásce. Bylo nám ujišťováno, že 200 mužů postačí k obnovení pořádku na Mindoro. Bohol žádal o vojsko. Obyvatelé ostrovů Calamianských vzkázali, že nás chtějí přátelsky přivítati. Na Palawanu nemůže býti žádného odporn. Uspokojivé styky byly už zapředeny s bojovnými Mory, jejichž sultán byl

předběžně získán jedním členem komise a na Mindanau tento kmen ujal se dokonce naší věci a udeřil na povstalice, jichž je na ostrově velmi málo.

“Na Cebu jest nám počítati pouze s nezákonným živlem, který tam nikdy hrůzu nepodílil.”

Zvláštní pozornost věnována jest ostrovu Negros, jelikož se zdál velmi vhodným polem k rozšíření americké soustavy. Zde domorodeci přijali místní formu správy, zahrnujíc v to kongres, a vztýčili americkou vlajku. Domnívali se, že jsou schopni spravovati sami své záležitosti a žádali o prapor vojska, aby drželo v šachu rotu horských fanatiků. Prapor byl tam poslán, ale lid projevil se neschopným ku provedení svého programu následkem nevraživosti mezi jejich vlastními úředníky. Amerikáni zachovali si oblibu.

Potřebují amerických zákonů.

K žádosti gen. Otise uveden v život nový a zjednodušený plán vlády na ostrově Negros, poskytující lidu závažného hlasu, ale pověřující úplnou kontrolou Amerikána. Způsobilo to uspokojení a veřejný pořádek jest dnes na ostrově lepší, nežli byl kdykoli za posledních dvacet roků.

Podávajíc krátký přehled domorodé formy vládní a úspěch kontroly americké, komise praví:

“Naprostý nezdar pokusu zříditi neodvislou domorodeckou vládu na ostrově Negros, k němuž došlo za podmínek nejpriznivějších, činí zjevným, že zde i v méně šťastných provinciích značná míra americké kontroly jest přítomně naprosto nezbytna k úspěšné správě veřejných záležitostí.”

Snahy o mír.

Snahy o smír s Aguinaldem a jeho rozličnými komisemi, líčeny jsou v dalším podrobně. Tito komisaři byli ujištěni o blahovolných záměrech Spoj. Států a o presidentově ochotě poskytnouti filipínskému národu tak velkou míru samosprávy a tak dokonalou svobodu, jak se to snáší s účelem vlády, “zavázané pouze uznati svrchovanost Spoj. Států — věc to, kterou komise stále odpírala i bráti na přetřes.”

Komise dodává, že z vyjednávání nic nebylo, ješto Aguinaldovi emisáři byli bez plné moci a pouze přicházeli a opět přicházeli pro informaci. Povstaleckým komisím dostávalo se zdvořilého přivítání a vážné přímlyvy činěny, aby zastaveno bylo další krveprolévání; všichni byli svědky “trpělivé smířlivosti”, projevované americkou komisí ve snahách o dosažení přátelského vyrovnání s povstalcí i se zatvrcelostí Aguinaldovou.

O samesprávě.

Zpráva shrnuje výsledky těchto bezvýsledných kroků takto:

“Nemůže býti podán lepší důkaz, že hlavním účelem jeho zápasu není, jak se předstírá, svoboda filipínského lidu, nýbrž pokračování jeho vlastní rozhodčí a despotické moci. V každém případě americký lid může býti ubezpečen, že komise neopomenula žádného pokusu, aby dosáhla pokojného skoncování zápasu, ale výhod, které nabízela a na jejichž přijetí náležala, nebylo naprosto dbáno, nebylo-li jimi dokonce pohrdáno.”

Kapitola věnovaná “schopnosti k samesprávě” jest výsledkem — jak zpráva konstatuje — pilného několikaměsíčního vyšetřování, během jehož vyslechnut byl velký počet svědků všech odstínů politického smýšlení a všech možných povolání, tříd a bydlíšť.

Čeledi, nikoli národ.

Pozoru nejhodnější a snad nejvýznačnějším úkazem v celé situaci jest množství čeledí ostrovy obydlených, různost jejich řečí (jež vzájemně jsou nesrozumitelné) a rozmanité fáze vzdělanosti — sahající od nejvyšší k nejnižší. Ohledně toho zpráva praví:

“Filipínci nejsou národem, nýbrž pestrým souborem rozdílných čeledí a kmenů a jejich vlastenectví je dosud kmenového rázu.”

Ohledně jejich rozumových schopností komise praví:

“Ohledně všeobecných rozumových schopností Filipínců komise je ochotna odhadnouti je vysoko. Ale krom obmezeného počtu osob schopnosti ty nebyly vypěstovány vzděláním nebo zkušeností. Massy lidu jsou nevzdělané.

Potřeba vzdělání.

“Ono intelligentní veřejné mínění, na němž populární vláda se zakládá, na Filipínách neexistuje. A nemůže existovati, pokud vzdělání massy nepovznese, nerozšíří jejich duševní obzor a nevyučí jejich soudnost. A ani pak moc k samosprávě nebude moci býti převzata bez značného předběžného cviku a zkušenosti pod vedením a ochranou osvědčené a liberální mocnosti cizí. Neboť holou skutečností jest, že Filipínci nikdy nenabýli žádné zkušenosti ve vládnutí sobě samým.”

Zpráva ukazuje, že tato neschopnost k samosprávě spadá na vrub staré vládní soustavy španělské, která Filipíncům poskytla malou nebo žádnou účast na vládě. Probravši přehledně tuto španělskou soustavu komise v krátkosti opakuje:

“To je veškerý cvik v samosprávě, kterého obyvatelé ostrovů Filipínských užili. Jejich nedostatek vzdělanosti a politické zkušenosti — ve spojení s jejich plemenitými a jazykovými různostmi činí je vzdor jejich duševním darům a domácím cnostem neschopnými podjati se vlády nad souostrovím už nyní. Největší, co možno od nich očekávati, jest spolupůsobení s Amerikánem ve správě všeobecných záležitostí z Manily jako středu, a přejímání správy provincialních a obecních záležitostí pod americkou kontrolou nebo vedením (jak se bude vidět potřeby).

Musí udržeti pořádek.

“Na štěstí jsou vzdělání Filipínci, ač netvoří veliké procento veškerého obyvatelstva, a jejich příspěví a služby budou míti nevypočítatelnou cenu při zahájení a udržování nové vlády. Podle toho, jak vzdělání pokročí a zkušenost uzraje, domorodci budou moci býti pověřeni větším a neodvislejším účastenstvím na vládě, při čemž k samosprávě jako americkému ideálu bude ustavičně brán zřetel jako k cíli. Tímto způsobem americká svrchovanost nad souostrovím ukáže se pro lid velikým politickým požehnáním.

“Kdyby naše moc nějakou osudnou příhodou byla odvolána, má komise za to, že by se vláda filipínská rychle zvrhla v anarchii, což by omluvilo, jestliže by nutným nečinilo zakročení mocností jiných a případné rozdělení ostrovů mezi ně.

“Pouze skrze americkou okupaci tedy jest myšlénka svobodného, samosprávného a jednotného filipínského státu vůbec možná. A nezbytná nutnost — s filipínského hlediska — udržení americké svrchovanosti nad souostrovím jest uznávána všemi intelligentními Filipínci a i těmi povstalci, kteří žádají americký protektorát. Tito, pravda, chtěli by bráti příjmy a nám nechati zodpovědnost. Nicméně uznávají nepopíratelné faktum, že Filipínci nemohou obstáti sami.

“Tak blahobyť Filipínců souhlasí s rozkazy národní cti, zakazuje, aby chom se vzdali ostrovů. Se žádného hlediska nemůžeme uniknouti zodpo-

vědnostem vlády, kterou naše svrchovanost ukládá, a komise je silně přesvědčena, že vykonání naší národní povinnosti ukáže se největším požehnáním lidu ostrovů Filipínských.

Chvála vojska.

Jedna ze závěrečných kapitol jest věnována uznání "našim vojínům a námořníkům ve válce." Komise praví, že přítomnost admirála Deweyho jakožto člena jejího činí to nevhodným zastavovati se u jeho osobních činů, ale on se připojuje ke chvále svých kamarádů. Komisaři byli svědky některých z mnohých statečných činů našich vojáků, a prohlašují, že vše, co cvik, odvaha a trpělivá vytrvalost mohou vykonati, vykonáno bylo na Filipínách. Vyvracují zprávy o znesvěcení chrámů, vraždění zajatců a páchání nevyličitelných zločinů, a praví, že s radostí dávají průchod své víře, že žádná válka nebyla vedena lidštěji, dodávající:

"Byly-li kostely obsazeny, bylo to jen z vojenského nutnosti a časté jejich používání jako pevností se strany povstalců vyžadovalo toho nezbytně, aby naše děla byla na ně namířena.

Jasně výhlídky do obchodní budoucnosti.

"Zajatci byli činěni kdekoli se naskytovala příležitost, často jen aby byli puštěni na svobodu, když byli odzbrojeni a nasyceni. Až do doby našeho odjezdu, ačkoli četní vyzvědači byli polapeni, ani jediný Filipíнец nebyl popraven. Přechyby, které byly příležitostně spáchány proti domorodcům, dostaly se jistě k našemu sluchu a v každém případě, který jsme vyšetřovali, shledali jsme dobrou vůli na straně autorit, vykonávati přísnou spravedlnost."

Komisaři podávají všeobecný přehled o ceně ostrovů, o jejich bohatství plodin hospodářských a lesních, o jejich bohatství nerostném a dominující zeměpisné poloze. Tvrdí, že Filipínské ostrovy stanou se brzo jedním z velkých obchodních středisek na východě. Manila jest již spojena novými paroplavebními liniemi s Australií, Indií a Japonskem a stane se vzájemným konečným bodem mnohých jiných linií, až lodní průplav spojovati bude oceán Atlantický s Pacifickým. Nelze pochybovati, že obchod velice rozkvetne a na Spojené Státy dostane se veliký podíl v této příčině.

Na prospěch ostrovů.

Manila se svou nedotknutelností před strašlivým dýmějovým morem, které se dosud těšila, stane se dělivým středem pro Čínu, Siam, Straits Settlements (britické osady Singapore, Malakka, Penang a Wellesley), Tonkin, Anam a Australii.

Zpráva končí:

"Naše kontrola znamená pro obyvatele ostrovů Filipínských vnitřní pokoj a pořádek, záruku proti cizímu útoku a proti rozpadnutí jejich vlasti, obchodní a průmyslovou prosperitu a tak velký podíl na vládě, k jakému se ukážou býti způsobilými. Až mír a prosperita zavládnou po celém souostroví, až vzdělání stane se všeobecným, pak — v řech jednoho vůdčího Filipínce — jeho lid pod naším vedením "stane se američtější, nežli Američáni sami."

Zprávy Deweyovy.

Dne 20. května 1898. admirál Dewey telegrafoval námořnímu tajemníku:

"Aguinaldo, vrchní velitel povstalců, přibyl sem lodí McCulloch. Organizuje vojsko blíž Cavite a může poskytnouti pomoc, která bude cenná."

Dne 26. května tajemník námořnictva telegrafoval admirálu Dewey-mu takto:

“Jest žádoueno co nejvíce, a důležitě pro váš úspěch a bezpečnost, nemít žádných politických spolků s povstanci kterékoli fakce na ostrovech, což by zavazovalo k udržování jejich věci v budoucnosti.”

K tomuto telegramu Dewey odpověděl:

“Potvrzuji příjem telegramu ze dne 26. května a děkuji tajemnictvu za projev důvěry. Jednal jsem v duchu instrukcí tajemnictva hned od počátku a neuzavřel jsem žádného spolku s povstanci nebo s některou jejich fakcí. Toto loďstvo může zmenšiti obranu Manily každého okamžiku, ale je to pokládáno za zbytečné, dokud nepřijde dostatečná síla spolkového vojska, aby setrvalo v její držení.”

Spiknutí Aguinaldovo.

Jakmile Aguinaldo seznal, že se mu nedostane žádné podpory od Spoj. Států, začal kouti pikle proti našemu vojsku tamějšímu maje v úmyslu podvrátiti autoritu této vlády na ostrovech.

Dewey rázně popírá.

V létaku později uveřejněném a nazvaném “Pravdivá zpráva o filipínské revoluci” tvrdil Aguinaldo, že admirál Dewey jej ujistil, že Spoj. Státy uznají neodvislost Filipínců. Když to bylo uveřejněno, psal admirál senatoru Lodgeovi následující list:

“Milý senatore Lodge: Tvrzení Emilia Aguinalda, nedávno uveřejněné ve “Springfield Republican,” jest, pokud se vztahuje ke mně, předivem falš. Nikdy jsem mu neslíbil ani přímo ani nepřímě, nezávislost pro Filipínce. Nikdy jsem se k němu nechoval jako ke spojenci, leda, potud, abych použil přispění jeho a jeho vojáků ve svých operacích proti Španělsku. On nikdy nevyslovil slova “nezávislost” v žádné rozmluvě se mnou nebo s mými důstojníky. Tvrzení, že jsem jej přivítal s vojenskou poctou, nebo pozdravil filipínskou vlajku, je naprosto klamně. Váš upřímný

George Dewey.

Aguinaldo organisuje revoluci.

Dne 24. května Aguinaldo vydal tři proklamace, jedenn obsahující ustanovení o chování se ke španělskému nepříteli, druhou, ohlašující zřízení diktatorské vlády s ním samým jako diktátorem v čele, a třetí obsahující další ustanovení ohledně vojenských operací.

V červenci po té organisoval revoluční vládu, jíž stál v čele on sám jako president. Během toho měsíce přibýlo do Manily několik oddílů amerického vojska a 25. července gen. Merritt převzal velení a admirál Dewey poslal následující depeši:

“Merritt přibyl včera do Newportu. Zbytek výpravy očekává se v nejbližcích příštích dnech. V Manile je situace nanejvýš kritická. Španělové mohou se vzdáti každé chvíle. Merrittovou nejobtížnější úlohou bude, jak naložiti s povstanci pod Aguinaldem, který se stal útočníkem a vyhrožuje i našemu vojsku.”

Nepráteleství zahájeno Aguinaldem.

Dne 13. srpna bylo Manily dobyto a o tom a udalostech následujících praví filipínská komise, sestávající z admirála Dewey-ho, gen. Otise, pres. Schurmana, prof. Worcestera a gen. Denby-ho. “Když bylo město Manily dne 13. srpna dobyto, Filipínci neměli žádného podílu na útoku, nýbrž přišli za námi s úmyslem drancovati a bylo jim v tom jen zabráněno naším

vojskem, které jim zamezilo vstup do města. Aguinaldo vytasil se s nároky, že má právo obsadit město; žádal od gen. Merritta palác Malacanán pro sebe a odstoupení veškerých kostelů v Manile, rovněž tak část peněz odňatých Španělům jakožto kořist válečnou a nad to abychom byly vydány zbraně španělských zajatců. To potvrzuje údaj již učiněný, že měl v úmyslu zmocnit se těchto zbraní, aby na nás mohl udeřiti.

Všecky tyto požadavky byly zamítnuty. Po vzetí Manily nálada mezi Amerikány a povstalci horšila se den ze dne..... Aguinaldo přeložil své vládní sídlo do Malolos, kdež se sešel t. zv. filipínský kongres.

Filipínci připraveni k válce.

Dne 21. září přijato bylo filipínským kongresem významné usnesení, ukládající brannou povinnost každému mužskému přes 18 let starému krom těch, kdož jsou v držení vládních úřadů. V každé dílně kolářské a kovářské v Manile byly hotoveny bolos (nože) . . . . Příznaky nebezpečí se teď množily. Aguinaldo snažil se docílití toho, aby moc k vedení války přenesena byla od kongresu na něj a vynutil také velké vydání bondů, aby si zaopatřil milion dolarů k nakoupení zbraní a střeliva. . . . Je nyní známo, že byly vypracovány dokonalé plány k nenadálému přepadení nás v Manile i jinde. . . . Ustavičné dorážení mělo za účel provokovati naše vojáky ke střelbě. Povstalci byli drzí vůči našim strážím a činili stále a trvalé pokusy zatlačit je a posunouti povstalecké šiky blíže do města Manily.

Útok na Amerikány.

Časně v lednu 1899. Aguinaldo dokončil své plány, takže byl hoto kv zahájení nepřátelství proti Amerikánům.

Následující rozkaz, který nebyl nikdy před tím uveřejněn, dostal do rukou kapitán J. J. Erwin, výpomocný lékař 30. pluku pěchoty, ležícího v Lueban na ostrově Luzonu. Kapitán Erwin praví, že listina ta nalezena byla v kostele v Lueban, když se tam druhý prapor 30. pluku rozložil posádkou, se sezuamy jmen důstojníků a vojáků naverbovaných dle rozkazu.

Originál je španělský a překlad zní následovně:

Důkaz proti Aguinaldovi.

Pánové:

Místní velitelé na pobřeží.

Od Lueban ke Guinayangan.

Úřadovna tajemníka vnitřně uznala za dobré naříditi následující:

Od tajemníka vnitřně provinciálním přednostům budiž okružně rozesláno místním velitelům každého townu manilského. Poplíte si s přípravami všech townů k odporu proti americkému vpádu. Hleďte, aby veškerí obyvatelé měli své nože a dýky připraveny, aby v každé ulici nebo čtvrti byla organisována národní milice; každých 6 má míti v čele desátníka, každých 13 seržána, každých dvacet šest druhého poručíka, každých 52 prvního poručíka a každých 104 kapitána; vojáci národní milice měli by si zvoliti své velitele za vůdce. Objasněte to všem, že naše spása závisí na naší činnosti. Místní velitel v Laguna zašli laskavě tento oběžník veliteli v Tayabos a tím způsobem dále, až to dostanou všichni.

Mám potěšení poslati vám toto k vaší informaci.

Bůh Vás ochraňuj.

Santa Ana, 5. ledna 1899

(Podepsán)

Escotasties Sarandana.

Zasílám totéž vám k vaší vědomosti a všem, aby věrně splnili, co je tam přikázáno. Bězte bez odkladu od místa k místu a vraťte se z posledního se zprávou o splnění všeho, co bylo nařízeno.

Lucena, 7. ledna 1899.

(Podepsáno)

Quirino Eleazar.

Spiknutí dokonáno.

To bylo datováno 5. ledna 1899. zrovna měsíc před tím, nežli vypuklo povstání proti Spoj. Státům. Svědčí to o tom, že spiknutí bylo tenkrát hotovo a že filipínský lid byl organisován k útoku na americké vojsko. O dva dny později, 7. ledna, psal Aguinaldo osobním přátelům v Manile jak následuje:

Malolos 7. ledna 1899.

Milý Done Benito — píši toto se žádostí, abyste poslal této naší vládě fotografii, kterou máte ve svém domě a já vám zaplatím, cokoli za to požádáte. Kupte mi také všechno, co by mohlo býti potřebné k opatření řečené fotografie.

Prosim vás, abyste opustil Manilu se svou rodinou a přišel sem do Malolos, avšak ne protože bych chtěl postrašiti vás. Chci vás jen k vašemu uspokojení varovati, ačkoli není to ještě ten den nebo týden.

Váš upřímný přítel, jenž líbá vaše ruce,

Emilio Aguinaldo.

Snahy o odvrácení nepřátelství.

Mezitím americký vrchní velitel dle instrukcí daných mu presidentem McKinleym činil seč byl, aby odvrátil nepřátelství a pěstoval přátelství s Filipínci. O této věci praví zpráva filipínské komise:

“Aguinaldo snažil se docílití toho, aby moc k vedení války přenesena byla od kongresu na něj. Vynutil také velké vydání bondů, aby si zaopatřil milion dollarů k nakoupení zbraní a střeliva. Je nyní známo, že byly vypracovány dokonalé plány k nenadálému přepadení nás v Manile i jinde. Milice v městě čítala přibližně 10000 mužů; většinou byli ozbrojeni bolosy. General Pio del Pilar spal v městě každé noci. K útoku nebylo ustanoveno žádné určité datum, ale bylo se smloueno na signálu raketovém a všeobecně se vyrozumívalo, že k němu dojde, až se se strany amerického vojska stane první skutek, který by mohl poskytnouti záminku, a v nedostatku takového skutku v blízké budoucnosti za každých okolností. Byly činěny stále pokusy o provokaci našich vojáků k střelbě. Povstalci byli drzí k našim strážím a činili stále a trvalé pokusy zatlačiti je nazpět a posunouti povstalecké linie blíže do města Manily. Byla to dlouhá doba zkoušky, bojných urážek a potup pro naše vojíny, se stálou povolností, jakožto jediným prostředkem k zabránění zjevné roztržky. Filipínci uzavřeli z toho, že naši vojáci jsou zbabělci a chvástali se veřejně, že se je jich bojíme. Už také převládaly pověsti, že na naše vojsko ihned podniknout bude útok.

“S velikým taktem a trpělivostí velící generál držel své vojsko na uzdě a učinil teď poslední pokus o zachování míru tím, že jmenoval komisi, aby se sešla s podobným tělesem, jmenovaným od Aguinalda, za účelem porady o situaci a docílení vzájemného dohodnutí o záměrech, účelech, cílech a přáních filipínského lidu a lidu Spoj. Států. Bylo konáno 6 schůzí, poslední 29. ledna, 6 dní před vypuknutím nepřátelství. Nebylo docíleno žádných podstatných úspěchů, ježto filipínští komisaři byli buď neschopni nebo nechťeli učiniti určité údaje o “záměrech, účelech a cílech svého lidu”; ku konci poslední schůze dáno bylo ujištění, že se strany amerického vojska nebude dán podnět k nepřátelství.

“Kritický okamžik teď nadešel. Aguinaldo potají nařídil Filipíncům, kteří mu přáli, aby si vyhledali útočiště mimo město. Pluk z Nebrasky toho času tábořil na východní čáře u Santa Mesa a střežil její frontu. Po celé dny před památným 4. únorem 1899 přední hlídky v čelí pluku byly zjevně ohrožovány a napadány povstaleckými vojáky, kteří se snažili zatlačit naše hlídky a posunouti svoji čáru ku předu. Brali naše stráže na lehkou váhu a ustavičně ignorovali jejich příkazy.

“Večer dne 4. února přišel povstalecký důstojník k frontě s četou mužů a pokusil se minouti stráž na mostě San Juan; naše stráž stála na západním konci mostu. Stráž nebrasčanského pluku zatlačila je nazpět nevypálivši, ale několik minut před 9. hod. téhož večera velký zástup povstaleckého vojska přistoupil k hlídkám jihodakotským, které raději ustoupily, nežli aby vystřelily. Asi touže dobou povstalci přišli ve značné síle k východnímu konci mostu San Juan na frontu nebrasčanského pluku. Po několik nocí před tím jakýs poručík povstaleckého vojska přicházel pravidelně k naší hlídce č. 2. nebrasčanského pluku a pokoušel se zatlačit hlídku nazpět a postavití svou stráž v obor šiků nebrasčanských; a touto dobou a ve tmě opět se dostavil s četou asi 6 mužů a přiblížil se k branci Graysonovi od setniny D. 1. pluku dobrovolníků z Nebrasky, konajícímu služební stráž na hlídce č. 2. Tento zastaviv je třikrát bez účinku, vystřelil a zabil poručíka, jehož lidi střelbou odpověděli a pak ustoupili. Hned na to vypálili Filipínci rakety a jali se střílet po celé čáře.

“Historie skutečného boje byla často vypravována od vojáků, kteří se ho účastnili, a my nepokládáme za potřebné podávati tuto jeho vyličení. Jest známo kde komu, že bezprostředně po první střelné ráně povstalci zahájili palbu po celé své čáře a pokračovali v ní až asi do půlnoci; a asi o 4. hod. ranní dne 5. února povstalci opět jali se střílet kolem celého města a stříleli pořád, až Amerikáni podnikli na ně útok a s velikým krveprolitím vypudili je z jejich zákopů.

“Po přistání našeho vojska rozhodl se Aguinaldo, že bude nutno bojovati proti Amerikánům a po uzavření smlouvy o mír v Paříži toto rozhodnutí se utvrdilo. Neprohlásil zjevně, že má v úmyslu podjati se boje s Amerikány, ale podněcoval kde koho a zvláště vojáky, odvolávaje se na neodvislost, a jest pochybné, měl-li moc kontroly nad vojskem v době, kdy nepřátelství vypuklo. Jakkoli politování hodna jest válka, té, kterou nyní vedeme, nemohli jsme se vyhnouti. Odvážné, dobrodružné a nadšené vojsko podniklo na nás útok. Neměli jsme žádného výběru, leda potupný ústup. Nelze mysliti, že by to byl některý Amerikán schválil, aby se Manila vzdala povstalcům. Naše závazky k jiným národům, k přátelským Filipíncům a k sobě samým a k naší vlajce vyžadovaly, aby násilí bylo postaveno vstříc násilí.

Jakákoli budoucnost Filipínám kyne, nám neotvírá se cesta jiná, nežli pokračovati ve válce tak dlouho, dokud povstalci nebudou donuceni ke vzdání se. Komise je toho názoru, že od času, kdy admirál Dewey zničil španělské loďstvo, nenaskytla se žádná chvíle, kdy by bývalo možno odvolati naše vojsko z ostrovů se ctí pro nás nebo s bezpečností pro obyvatele.”

V téže noci, kdy skutečný boj začal, vydal Aguinaldo následující:

Rozkaz Filipínské armádě.

V devět hodin večer dnešního dne dostal jsem ze stanice Caloocan zprávu, že americké vojsko bez předchozího uvědomění nebo bez jakékoli spravedlivé pohnutky podniklo útok na náš tábor u San Juan del Monte a na naše vojsko, rozložené po srubech kolem předměstí manilských, a způsobilo ztráty mezi našimi vojiny, kteří vzhledem k tomuto neočekávanému útoku a k rozhodnému přepadení se strany útočníků byli nuceni brániti se, až střelba nastala na celé čáře.

Nikdo nemůže více litovati tohoto vypuknutí nepřátelství, nežli já. Mám čisté svědomí, snaživ se za každou cenu zabrániti tomu, vynaloživ veškeré snahy, abych zachoval přátelství s okupační armádou i za cenu nemnohých ponížení a mnohých svatých prav.

Avšak jest mojí nezvratnou povinností zachovati neúhonnost národní cti a neúhonnost armády tak nespravedlivě napadené těmi, kteří hrajíce si na naše přátele a osvoboditele pokusili se ovládnouti nás na místě Španělů, jak jest ukázáno utrpeními, vypočítanými v mém manifestu ze dne 8. ledna; takovými, jako jsou ustavičné urážky a divoké vydírání proti lidu manilskému, neúspěšné porady a všechny mě zmařené snahy ve prospěch míru a shody.

Vyzvám touto neočekávanou provokací, nutkán povinnostmi, složenými na mne ctí a vlastenectvím a k vůli obraně národa, mně svěřené, dovolávaje se boha za svědka upřímnosti a poctivosti mých úmyslů nařizuji a velím:

1. Mír a přátelské vztahy mezi filipínským vojskem a americkým okupačním vojskem jsou přerušeny a s tímto bude jednáno jako s nepřitelem v mezích, předepsaných právem válečným.

2. S americkými vojáky, kteří snad filipínským vojskem budou zajati, bude jednáno jako s válečnými zajatci.

3. Toto svolání budiž sděleno pověřeným konsulům v Manile a kongresu, aby vyslovil svůj souhlas se zrušením ústavních záruk a vyplývajícím z toho vypovězením války.

Dáno v Malolos 4. února 1899.

Emilio Aguinaldo,
velící generál.

Útok na Amerikány.

Následující svolání vydáno bylo Aguinaldovým tajemníkem vnitra dne 5. února 1899.

1. Zařídíte to tak, aby o 8. hod. večerní jednotlivci teritoriální milice k vašemu rozkazu dostavili se společně do ulic San Pedra, ozbrojení svými bolosy a revolvery a ručnicemi a střelivem, bude-li příhodno.

2. Ohled bude brán pouze na rodiny filipínské. Ty nebudou obtěžovány, ale všichni jiní jednotlivci, ať jsou plemene jakéhokoli, budou vyhubeni bez soucitu, jakmile bude vyhubena okupační armáda.

3. Obranci Filipín pod vaším velením udeří na stráž u Bilibid a osvobodí zajatce a "presidiarie", kteří pak budou ozbrojeni a řekne se jim: "Bratří, musíme se pomstít Amerikánům a vyhubiti je, abychom vzali pomstu za hanebnosti a věrolomnosti, kterých se na nás dopustili. Nemějte s nimi žádného slitování; udeřte rázně. Všichni Filipínci půjdou za vašim příkladem jako jeden muž. Ať žije filipínská neodvislost!"

* * *

5. Rozkaz, který bude vydán po útoku, bude zníti takto: Ostrostřelci z Tondo a Santa Ana zahájí útok z venčí a tyto střelné rány budou signálem pro milici z Trozo, Binondo, Quiapo a Sampaloc, aby vyšla na ulici a konala svoji povinnost. Milice z Paco, Ermita a Malate, Santa Cruz a San Miguel nevyrazí dříve než o 12. hodině, až uvidí, že jejich soudruzi potřebují pomoci.

6. Milice vyrazí o 3. hod. ráno. Budou-li všichni konati svoji povinnost, naše pomsta bude úplná. Bratří, Evropa na nás hledí. Víme, jak umřít jako mužové, prolévající svoji krev na obranu svobody své vlasti. Smrt tyranům; válka bez živé falešných Amerikánů, kteří nás obelstili! Buď neodvislost nebo smrt!

“Palba v týle”.

“Palba v týle” přispěla více k prodloužení povstání na Filipínách a k podnícení náčelníka rebelů k odporu, nežli všechny armády, které teď nepříteli kuráže dodávají, právě tak jako skutečným možností těchto ostrovů a lidu a jejich poměru k tomuto velkému Východu mohlo být rozuměno doma, neslyšeli bychom více mluvení o nespravedlivém “střílení vlády” do Filipínců nebo o stahování naší vlajky na Filipínách.

Dopis genera Lawtona.

“Přál bych si vroucně, aby celá tato filipínská situace mohla být známa kde komu v Americe, jako ji znám já. Kdyby skutečné historii, podnětu a podmínkám tohoto povstání a vlivům místním i zevnějším, které teď nepříteli kuráže dodávají, právě tak jako skutečným možnostem těchto ostrovů a lidu a jejich poměru k tomuto velkému Východu mohlo být rozuměno doma, neslyšeli bychom více mluvení o nespravedlivém “střílení vlády” do Filipínců nebo o stahování naší vlajky na Filipínách.

“Kdyby tak zvaní antiimperialisté chtěli poctivě zjistiti pravdu na místě samém a ne ve vzdálené Americe, tedy by, jak je pokládám za poctivé, ale špatně zpravené lidi, byli usvědčeni z bludnosti svých tvrzení a závěrků a zneblahého účinku jejich publikací zde. Budu-li střelen filipínskou kulkou, může tato přijít právě tak dobře od některého z mých vlastních lidí; vímť z pozorování potvrzeného zajatci, že pokračování v boji spadá hlavně na vrub zprav, které jsou vysílány z Ameriky.

Henry W. Lawton.

Aguinaldo a demokrati.

V říjnu r. 1899 Aguinaldo uveřejnil podepsaný manifest, v němž pravil: “Prosíme boha, aby poskytl vítězství demokratické straně ve Spoj. Státech, která obhajuje Filipíny, a aby imperialism upustil od šílené myšlenky podmanit nás svými zbraněmi.”

Revolucionáři sledují každý výrok, učiněný od demokratických nepřátel vlády a od protivníků získání Filipín. Zde jsou některé výroky, které byly Filipínci otištěny a uveřejněny:

Na počest' p. Bryana.

“Ve Spoj. Státech konány byly schůze a bankety na počest' našeho ctihodného presidenta Dona Emilia, jež p. Bryan, příští president Spoj. Států, prohlásil za jednoho z hrdinů celého světa.

“Zednářská společnost, dávající výraz jednohlasnému přání lidu zároveň s vládou připravuje schůzku a lidové shromáždění v tomto hlavním městě ve prospěch národní nezávislosti, které konati se bude v neděli dne 29. na počest' pana Bryana a strany antiimperialistické, která hájí naši věc ve Spoj. Státech.

“Všichni zednáři a veškeren lid filipínský jsou zváni k účastenství na tomto slavném aktu. Schůze sestává bude ze 3 částí: 1. O 8. hod. ranní dne 29. shromáždí se účastníci na vhodném místě a schůzka ta zahájena bude zapěním národní hymny; po té budou předneseny přiměřené vhodné řeči. 2. O polednách banket v paláci na počest' pana Bryana, který bude zastoupen americkými zajatci. 3. O 4. hod. odpo. všeobecná lidová manifestace všude — lid ozdobí a osvětlí svoje domy a hudební kapely budou procházeti městem.”

Součinnost' s Bryanem.

“Filipínská republika, tajemník zahraničních záležitostí:

Přeje si pořádati schůzi příští neděli ráno v presidentském paláci této republiky, ve shodě se schůzí, pořádanou ve Spoj. Státech panem Bryanem, který připil našemu ctihodnému presidentovi jakožto jednomu z hrdinů celé-

ho světa, a máje v úmyslu provést to s největší okázalostí a s přítomností vašich podřízených k její většímu lesku, byl bych Vám zavázán, kdybyste mne navštívil za účelem porady o této záležitosti.

Zachovejš vás bůh po mnoho let.

Felipe Buencamino.

Tarlac, 26. října 1899.

Proti McKinleymu.

Následující je výtah z "La Independencia", časopisu vycházejícího na Filipínách:

Pan Bryan, soupeř McKinleyův při posledních presidentských volbách a kandidát zvolený pro budoucnost stranou demokratickou, uveřejnil manifest, který vyvolal ve Spoj. Státech veliký rozruch.

Pan Bryan prohlašuje se rozhodně proti císařské politice vlády a ukazuje na nebezpečí, do kterého uvedeny budou americké instituce touto úplně novou chtivostí kolonisace . . . Žádá, aby způsobu vlády, zřízené na Kubě, použito bylo ve všech územích, vzatých Španělsku . . .

K vložení amerického jha na miliony domorodců, kteří chtějí býti svobodni, bude zapotřebí 200.000 mužů . . . 2. února 1899.

Velká lidová schůze byla konána v New Yorku dne 23. února za účelem protestu proti imperialistické politice Spoj. Států. 8. března 1899.

Filipínci uctívají Bryana.

Následující je telegram povstaleckého tajemníka války:

Provinciální velitel Zambales.

"Obdržel jsem včera telegraficky váš oběžník. Byl přijat s velikým nadšením a vlasteneckým zápalem lidem, shrňmážděným ve velké schůzi ve vládní budově. Měli jsme dnes časné ráno schůzi občanských i vojenských hodnostářů a soukromých osob na oslavu neodvislosti vlasti a na počest p. Bryana a o 4. hod. odpo. budeme míti druhou část schůze. My všichni jsme sdruzeni v blahopřání našemu ctihodnému presidentovi, vládě a armádě.

Tarlac,

tajemník války."

Následující jest překlad oběžníku nebo proklamace.

"Kéž prozřetelnost ustanoví, aby při volbách presidenta Spoj. Států demokratická strana, která se nás zastává, zvítězila, a ne imperialistická strana, již v čele stojí p. McKinley a která na nás útočí.

"Velký demokrat, p. Bryan, jeden z nejvíce vynikajících mužů ve Spoj. Státech, jest ujištěn, že bude příštím presidentem a pak začnou nám šťastné hodiny. V New Yorku a Chicagu byly také pořádány veliké schůze a bankety na počest našeho vroucně milovaného presidenta, signora Aguinalda, který byl nazván jedním z prvních hrdinů světa.

"Massy lidu, které takto hlasovaly v náš prospěch, učinily totéž ohledně Kuby, žádajíce za její neodvislost, za kterou ona dnes už bojuje.

"Konečně chování se přivrženců anektace Filipín odsuzuje se samo. Změnili svoji vlajku, jako změníují své košile a jsou podněcováni pouze okamžitou chtivostí ukradeného zlata; avšak svým vlastním mrzkým jednáním, podporovaným jejich zlodějskou zemí, staví si jen svou vlastní šibenicí.

Bůh ochraňuj vaše excellence mnoho let.

"Sig. Domingo Samson.

Guinabatan 4. pros. 1899.

Je to tato zvláštní "palba v týle", která vykonala tolik k udržení filipínské rebelie a k prodloužení války proti mírumilovné správě Spoj. Států.

Amerikas Besittning af Filippinerna.

Historisk förteckning från tiden af Manilas kapitulation till amiral Dewey och Förenta Staternas flotta.

Filippinska kriget har fostrats af Aguinaldos demokratiska allierade.—Huru vårt lands fiender firat William Jennings Bryan.

“Elden från bakhållet” lägger hinder i vägen för en fredlig förvaltning af öarnes angelägenheter.

LAWTONS BREF OCH DEWEYS DEMENTI.

Manila kapitulerade till Förenta Staternas krigsstyrka under kommando af amiral Dewey den 1 Maj, 1898.

I syfte att göra sig underrättad om ställningen på Filippinerna utnämde president McKinley den 20 Januari 1899, en kommission, bestående af presidenten vid Cornell University J. G. Schurman, professor Dean från Worcester, Charles Denby, före detta minister till Kina, samt amiral Dewey och general Otis. Den 2 November 1899 insände denna kommission sin rapport till president McKinley, hvilken öfverlemnade den till kongressen den 2 Februari 1900. Delvis lyder rapporten som följer:

“Undertecknade kommissionärer, som utnämns af Eder och fått i uppdrag att undersöka ställningen på filippinska öarne och att insända rapport öfver resultatet af undersökningarne jemte sådana rekommendationer som ställningen på öarne enligt deras omdöme kräfva, ha äran öfverlemnna följande preliminära utkast i enlighet med Eder begäran.”

Kommissionen berör derpå helt kort huru den förfarit vid fullgörandet af det uppdrag, som blifvit den ålagdt: lyssnat till uppgifter från alla folkklasser i Manila rörande filipinos duglighet för sjelfstyrelse, seder och bruk gängse bland folket, och äfvenså upprättandet af municipalstyrelse i många städer.

ÖARNES HISTORIA.

Hänförande sig till öarnes historia fäster kommissionen föga vikt vid de olika uppror, som föregingo det af år 1896. Beträffande denna revolutionära rörelse förklara kommissionärerna att den ej i någon mening var ett försök att vinna sjelfständighet, utan endast att stäfja de odrägliga missförhållanden, som voro rådande.

För att styrka detta påstående citera de stycken ur en insurgentproklamation, hvori påvisas att hvad som fordrades var att munkarne skulle fördrifvas, landet återställas till folket och biskopsstiften lika fördelas mellan spanska och infödda prester. Det gjordes äfven anspråk på parlamentarisk representation för filipinos, tryckfrihet, religionsfrihet, ekonomisk autonomi och lagar liknande de spanska. Upphävandet af lagen om landsförvisning påyrkades, jemte rättsgiltig likställighet af alla personer inför lagen och likställiga lönevillkor för spanska och infödda, borgerliga tjenare.

FÖRDRAGET MED SPANIEN.

Kommissionen förklarar att dessa fordringar hvilade på goda grunder: att på papperet det spanska regeringssystemet var drägligt nog, men att i praktiken hvarje spansk guvernör handlade efter eget godtycke, och att af regeringens tjenstemän begångna orättvisor hemlighöllos för Spanien genom sträng presscensur. Anspelning göres på den mäktiga Katipunan föreningen, stiftad efter frimurareordens mönster och hufvudsakligen bestående af tagaler, såsom varande en farlig revolutionär makt.

Upproret som bröt ut 1896 ändades genom Blac-na-Bate-fördraget. Filipinos voro talrika men egde blott omkring 800 mindre krigsvapen. Spaniorerna insågo dock att 100,000 man skulle behövas för att intaga deras befästningar och beslöto därför att taga sin tillflykt till mutor. Vissa eftergifter beslötos också, inbegripande representation för filipinos i cortes, munkarnes landsförvisning, hvilket utgjorde hufvudfrågan, jemte beviljande af föreningsrättighet och tryckfrihet.

LÖFTENA INFRIADES ICKE.

Generalguvernör Rivera var villig att betala \$2,000,000 i mexikanskt mynt, då Aguinaldo och hans kabinett och närmaste officerare inträffade i Honkong. Det synes dock som om Paterno erbjöd Aguinaldo blott \$400,000, hvaraf \$200,000 skulle betalas vid Aguinaldos ankomst till Honkong och resten, då filipinos överlemnade sina vapen. Detta arrangement vann icke folkets bifall.

Löftena blefvo ej infriade. Spaniorerna började ånyo begå våldsbagder; i Manila ensamt blefvo mer än två hundra personer afrättade. Följden blef att sporadiska upprorsrörelser förekommo, ehuru dessa ingalunda voro jemförliga med det egentliga upproret. Insurgenterna saknade vapen, ammunition och ledare.

Fördraget ändade kriget, hvilket med undantag af undertryckandet af ett obetydligt upplopp på Cebu hade förts uteslutande på Luzon; på de andra öarne hade Spaniens öfverhöghet aldrig blifvit bestridd och tanken på sjelfständighet hade ej heller uppstått der.

DEWEY OCH AGUINALDO.

I rapporten nämnes sedan om general Augustinos ankomst till Manila som generalguvernör vid tiden för krigets utbrytande mellan Spanien och Förenta Staterna. Augustino sökte vinna filipinos understöd, lofvande dem sjelfstyrelse om de deltog i Spaniens försvar mot Amerika, men filipinos mötte honom med misstroende.

Så kom den 1 Maj och den spanska flottans undergång genom Deweys åtgörande, hvaraf resultatet blef att Spaniens anseende minskades. Sedan anlände Aguinaldo i Juni. I detta sammanhang säger kommissionen:

"Följande memorandum rörande denna sak har kommissionen mottagit från amiral Dewey:

"Den 24 April 1898 ankom till Honkong följande schiffertelegram från E. Spencer Pratt, Förenta Staternas generalkonsul i Singapore:

'Insurgentledaren Aguinaldo är här. Kommer till Hongkong, arrangerera med kommodoren om allmän ko-operation med insurgenterna i Manila, om så önskas. Telegrafera.'

"Samma dag telegraferade kommodor Dewey till mr Pratt:

"Tillsäg Aguinaldo att komma snarast möjligt." Hastandet nödvändiggjordes på grund deraf, att Hongkong-myndigheterna notificerat eskadern att den måste afgå följande dag. Eskadern afseglade från Hongkong på morgonen den 25 April och från Mirs Bay den 27. Aguinaldo afreste ej från Singapore förrän den 26 och anlände följaktligen ej till Hongkong i tid för att öfverlägga med amiralen.

"Redan så tidigt som den 1 Mars hade det rapporterats till kommodoren från Förenta Staternas konsul i Manila och andra, att filipinos gjort uppror mot spanska myndigheterna i Manila, och den 30 Mars telegraferade mr Williams: 'Femtusen beväpnade rebeller lägrade i stadens närhet. Trogna oss i händelse af krig.'

INGEN ALLIANS.

"Vid eskaderns ankomst till Manila befans upprorsrörelsen ej vara af vidare betydelse, och det beslöts därför att tillåta Aguinaldo att begifva sig till Cavite ombord å McCulloch. Den 19 Maj ankom han jemte tretton stabsofficerare och gick genast ombord å Olympia för att uppvakta öfverbefälhafvaren. Han tilläts sedan landstiga i Cavite och organisera en armé.

"Detta gjordes i syfte att stärka Förenta Staternas krigsstyrka och försvaga fiendens. Ingen allians af något slag ingicks med Aguinaldo; ej heller gafs honom något löfte om sjelfständighet vare sig vid detta eller något annat tillfälle."

Kommissionen lemnar derpå en kort öfversigt öfver de händelser, som nu äro historiska fakta. Den nämner i hufvuddrag om filipinos angrepp mot spaniorerna och general Andersons ankomst samt hurusom på dennes begäran Aguinaldo drog sig tillbaka från Cavite till Bacoor. Säger kommissionen:

"Idén om nationell sjelfständighet framträdde nu för första gången. Aguinaldo utfärdade en proklamation, i hvilken han tog på sitt ansvar att lofva sitt folk sjelfständighet å amerikanska regeringens vägnar, ehuru han i privata samtal med medlemmar af sitt kabinett öppet erkände, att hvarken amiral Dewey eller någon annan amerikan gifvit honom något sådant löfte."

FIENDSKAPEN ÖKAS.

Rapporten meddelar att Aguinaldo ämnade angripa amerikanerna, då de landstego vid Paranaque, men var förhindrad att så göra genom brist på vapen och ammunition. Från denna tid ökades fiendskapen mellan filipinos och de amerikanska trupperna mer och mer.

"Inga öfverläggningar," säger rapporten, "förekommo mellan filipino-officerare och våra officerare i syfte att uppgöra gemensam anfallsplan mot spaniorerna, ej heller förekom ko-operation af något slag. — — — Der förekom aldrig någon förut planlagd fältmanöver eller någon för Förenta Staternas trupper och filipinos gemensam truppöfvelse mot spaniorerna."

Hänvisning göres till Aguinaldos påyrkande att tillåtas plundra Manila och lägga beslag på spaniorernas vapen. Det senare yrkandet säges bestyrka det påståendet, att han ämnade bemäktiga sig vapnen för att kunna anfalla amerikanerna.

FÖREVÄNDNINGAR SÖKAS.

Ytterligare, bevis för filipinos fiendliga afsigter spårades i organisationen af "populära klubbar," hvilka senare utgjorde den milisstyrka som angrep amerikanerna. Filipinokongressens dekret nämnas äfven såväl som tillverkandet af bolos (knifvar) i hvarenda verkstad i Manila.

Det framhålls också, att i filipino-kongressen fans ett talrikt element, som önskade tillställa president McKinley en uppmaning att ej öfvergifva filipinos. (Vid denna tid öfverlade Paris-kommissionen om Filippinernas framtida öde.) Presidentens önskan med afseende på den regeringsform som borde upprättas skulle äfvenså inhämtas. Men under hela denna tid

företog Aguinaldo krigsrustningar och hindrade afsändandet af dessa budskap, och det var en förståelse att anfallet skulle ske vid den första handling från amerikanska truppernas sida som kunde tjena som förevändning derför.

FILIPINOS BÖRJA KRIGET.

I ett kort kapitel relateras sedan de misslyckade försök, som general Merritt genom en kommission vid denna tid gjorde för att komma till förståelse med Aguinaldo med hänsyn till den filippinska befolkningens afsigter, syftemål och önsksningar. Detta leder upp till tiden för fiendtligheternas utbrott på qvällen den 4 Februari, vid angreppet mot amerikanska trupperna efter episoden med den vakthafvande Nebraskasoldaten. Afslutande detta kapitel säger kommissionen:

"Efter landsättningen af våra trupper blef Aguinaldo i sitt sinne öfvertygad om nödvändigheten af ett krig mot amerikanerna, och efter fredsfördragets i Paris ingående stärktes han i sitt beslut. Öppet förklarade han icke att han ämnade bekriga amerikanerna, men han upprörde alla och särskildt militärerna genom sina anspråk på sjelfständighet; och det är tvifvelaktigt huruvida han egde makt nog att styra eller kontrollera armén vid tiden för fiendtligheternas utbrytande.

INTET ALTERNATIV.

"Beklagligt, som ett krig är, var det, vi nu föra, oundvikligt. Vi angreps af en djerf, oförfvägen och svärmisk armé. Intet val återstod, förutom skymfligt återtåg. Det är ej tänkbart, att någon amerikan skulle hafva gillat Manilas afträdande till insurgenterna. Våra förbindelser gentemot andra nationer, de vänligt sinnade filipinos och oss sjelfva och vår flagga fordrade, att våld möttes med våld.

"Hvadhelst Filippinernas framtid må blifva, så gifves det ej någon annan utväg för oss nu än att fortsätta kriget tills insurgenterna underkastat sig. Kommissionen är af den öfvertygelsen, att alltsedan spanska eskaderns tillintetgörande genom amiral Dewey har det ej varit möjligt att återkalla trupperna från öarne, utan vanära för oss sjelfva och fara för invånarne."

SKRÄCKVÄLDE.

Dernäst upptaga kommissionärerna ställningen i landet vid tiden för deras ankomst, jemförande den med ställningen, sådan den var vid deras afresa derifrån för en kort tid sedan. En liflig skildring lemnas öfver laglösheten bland invånarne i och omkring Manila tidigt på våren.

"Tillståndet i staden," säger kommissionen, "var bedröfligt. Mordbrandsanläggningar förekommo dagligen. Gatorna voro nästan öde. Halfva den infödda befolkningen hade flytt och nästan alla de qvarvarande hade stängt sig inne i sina bostäder. Affärerna lågo nere. Öfverallt stodo insurgenttrupper ansigte mot ansigte med våra soldater, och ofta trängde ljudet af gevärens smattrande till vår boning. Skräckväldet herskade. Filippinos, som gynnade amerikanerna, fruktade ständigt för att blifva lönmördade, och få hade mod nog att öppet förklara sig för oss. Lyckligtvis fans bland dessa några af de bästa männen i staden."

ALLMÄNNA FÖRTROENDETS ÅTERSTÄLLANDE.

Rapporten omnämner sedan utfärdandet af kommissionens proklamation och den goda verkan detta hade på publiken. Infödingarne, som kände till spaniorernas löften, anhöllo dock att kommissionen skulle skrida till handling i stället för att gifva löften. Resultatet blef att inhemska domstolar upprättades, och detta bidrog storligen till det allmänna förtroendets återställande. Invandringsströmmen vände sig snart mot staden. Infödingar, som flytt från sina hem, återvände.

Såsom utvisande upprorets ringa utsträckning meddelar kommissionen:

"Vi utrönte att den häftigaste anti-amerikanska rörelsen begränsade sig till tagale-provinserna, nemligen Manila, Cavite, Laguna, Batangas, Mo-

rong, Bulacan, Nueva Ecija, Principe, Infanta och Zambales. Den var starkast i de sex förstnämnda och existerade knappast i de andra fyra.

UPPRORET ÄR EJ POPULÄRT.

Folkmängden i dessa provinser beräknas till 1,500,000 personer, men det bör ej uppfattas som om befolkningen som ett helt ens i de sex närmast Manila belägna provinserna stälde sig i opposition till oss. Äfven här fans det ett starkt konservativt element, bestående af förmögna och intelligenta personer, som motsatte sig kriget."

Under öfverskriften, "Upproret är icke en nationell rörelse," behandlar rapporten upproret utomkring Luzon-provinserna, der det säges att rörelsen först betraktades med likgiltighet men senare med fruktan. På ögruppen för öfrigt ha oroligheter förekommit blott på platser, dit större antal af väpnade tagaler blifvit sända.

BEGÄRA AMERIKANSK HJELP.

Insurgent"regeringens" system tjänade endast till att plundra folket under förevändning att krigsskatt pålades, under det många af insurgent-tjenstemännen hastigt samlade stora förmögenheter. Det uppgifves, att insurgenternas styrelse i det inre af landet var sämre än spaniorernas sjelfsvåldiga styrelse. I många provinser rådde fullständig anarki, och från alla håll inkommo petitioner om skydd och hjälp.

På tal om general Mac Arthurs marsch norrut omnämner rapporten insurgenternas sed att skrämma infödingarne genom att uppdikta rysliga historier om de amerikanska soldaterna. Detta förfaringssätt visade sig ytterst verksamt i början, men återstudsade sedan mot belackarne sjelfva.

TRUPPERNA BRINGA FRED.

Beträffande ställningen vid kommissionens afresa säger rapporten:

"Innan kommissionen lemnade Filippinerna, hade nästan alla invånarne återvändt till de ödelagda byarne. De flesta boningarne hade blifvit återuppbyggda. Fält, som i tre år legat i träde, grönskade åter och gäfvö näring åt den växande grödan. Municipalstyrelse hade upprättats, och under våra truppers skydd åtnjöt folket fred och säkerhet och fick taga viss del i sin egen styrelse, hvilket varit en okänd sak i Filippinernas föregående historia. Insurgenternas försök att värfva rekryter och anskaffa penningar i provinsen Bulacan visade sig vara fruktlösa, med mindre de tvingade sig till det genom bruk af bajonetter och kulor, och till och med i dylika fall anhöllo infödingarne om vår hjälp för att kunna göra motstånd."

Kapitlet berörande "Upprättandet af municipalstyrelse" lemnar detaljerade uppgifter om försöken i denna riktning. Härvid möttes många svårigheter. Folkets belägenhet var beklagansvärd. De hade plundrats af insurgenttrupperna, hvilka frånrofvat dem juveler, penningar, kläder och till och med deras föda, så att de voro bokstafligen hemfallna åt hungersnöd. Fredliga borgare hade blifvit nedskjutna. Qvinnor hade misshandlats.

STYRELSEPLAN.

En allmän tillfredsställelse rådde med anledning af att amerikanerna äntligen ankommit, och tillfället syntes vara gynnsamt för att börja amerikansk propaganda. Städerna Bacoar och Imus utsågos för verkställande af experiment, och efter öfverläggning med de lokala "hufvudmännen," inrättades lokalstyrelse der. Uppmuntrade genom det goda resultatet fortsattes arbetet i Paranaque och Las Pinas med samma lyckliga resultat.

På begäran af general Lawton, hvilken af general Otis fått sig detta arbete ålagdt, utarbetade kommissionen ett enkelt system för municipalstyrelse, tillräckligt mycket liknande det gamla systemet för att infödingarne lätteligen skulle kunna sätta sig in i det, men beviljande dem rättigheter, som de aldrig förut åtnjutit. Detta system godkändes och gaf allmän tillfredsställelse.

I hvarje fall var entusiasmen stor, innan kommissionärerna afreste, och hurrarop höjdes för general Lawton och det land, han representerade.

GODA RESULTAT VINNAS.

Med blott ett enda undantag visade sig de invalda tjänstemännen värdera det förtroende, som satts till dem, och ställningen förbättrades hastigt i de nyligen organiserade stadssamhällena. Styrelse inrättades med ytterst tillfredsställande resultat i Pandacan, Santa Ana, San Filipe, Meri, San Pedro och Machei, medan ett något olika system infördes i Malabon, Polo, Obando, Meycauya, Yang och Malolos.

Kommissionen uppgifver, att ganska mycket öfverinseende öfver affärerna i våra nya municipaliteter nödvändiggjordes, emedan tjänstemännen voro modlösa och slöa, då de skulle sätta sig in i sina nya pligter. Vid många val gingo de röstegande omkring och "frågade för hvilka de voro ålagda att kasta sina röster," och det var förenadt med mycket besvär att förmå dem att utföra sin fria rösträtt.

SKOLOR I MANILA.

I sammanfattning framställa kommissionärerna ställningen vid deras afresa som följer:

"Då vi lemnade Manila, voro affärerna blomstrande, och folkträngseln på gatorna var så stor, att säkerheten nästan hotades. Den infödda befolkningen var lugn och ordentlig och alla farhågor för upplopp voro långt förut försvunna. En duglig corps af infödda polismän voro i tjänstgöring. Ett skolsystem, hvari engelska språket ingick som undervisningsämne, hade förordats af kommissionen och inrättats af general Otis. Omkring 6,000 elever bevistade dessa skolor.

"I tagale-provinserna på Luzon, der den anti-amerikanska känslan varit starkast, hade det allmänna tänkesättet undergått väsentlig förändring, hvilket framgick af det faktum, att militärguvernören öfver Batangas erbjudit sig att öfverlemna sina trupper och sin provins till oss, om vi endast sände en liten styrka dit. Bicolerna på södra Luzon hade upprest sig mot sina förtryckare, tagalerna. Macabeberna eftersträfvade att få ingå i våra leder, och infödda soldater och spioner tjänstgjorde redan under general Lawton.

UPPRORET DÖR UT.

"Berättelserna om insurgent-officerarnes korrupktion blefvo vanligare med hvarje dag, och upplösningen inom arméstyrkorna pågick utan afbrott. Hoppet om bistånd utifrån syntes vara det enda som höll dem tillsammans."

Efter att ha egnat så mycken uppmärksamhet åt ön Luzon behandlar kommissionen i detalj ställningen på de andra öarne. I denna fråga säges det, att upproret hufvudsakligen är att hänföra till tagalerna, och då det underkufvats på Luzon, måste det äfven lägga sig öfver hela archipelagen. Situationen utomkring Luzon sammanfattas som följer:

"Den enda ö förutom Luzon, der allvarsamma upprorsrörelser äro att befara, är ön Panay, dit en betydlig styrka af tagale-soldater sändes före fiendtligheternas utbrytande. Många af visayerna å denna ö äro dock fiendtligt stämde mot tagalerna, och de senare anses därför icke kunna göra något vidare motstånd.

MOTSÄTTA SIG TAGALERNA.

På Samar, Leyte och Masbate äro tagalerna ganska fåtaliga och äro illa anskrifna hos öinvånarne, hvilka de förtryckt. Det försäkrades oss, att en styrka på två hundra man vore tillräcklig för att återställa ordningen på Mindoro. Bobol hade begärt att vi skulle sända trupper dit. Invånarne på Calaminer-öarne hade sändt oss budskap att vi voro välkomna der. Något motstånd är ej att befara på Palavan. Tillfredsställande uppgörelse hade redan träffats med de krigiska Moros, hvars sultan vunnits öfver på vår sida genom inflytandet af en medlem af kommissionen, och på Mindanao hade denna stam ställt sig på vår sida och angripit insurgenterna, af hvilka det fans blott ett fåtal på ön.

"På Cebu ha vi blott att uppgöra räkning med det laglösa elementet, som aldrig varit vidare farligt."

Särskild uppmärksamhet egnas Negros-öarne, enär de syntes erbjuda ett tacksamt fält för utsträckandet af det amerikanska systemet. Här hade infödingarne antagit en lokal styrelseplan, inbegripande en kongress, och hissat amerikanska flaggan. De ansågo sig sjelfva vara dugliga till att sköta sina egna angelägenheter och anhöllo om en bataljon trupper för att hålla ett fanatiskt band af bergsmän i styr. Bataljonen ditsändes, men det visade sig att folket var oförmöget att fullfölja sitt program på grund af oenighet mellan dess egna officerare. Amerikanerna voro dock fortfarande populära.

BEHÖFVA AMERIKANSK STYRELSE.

På begäran af general Otis inrättades å ön ett nytt och förenkladt regeringssystem, hvilket gaf folket ansenlig magt med hänsyn till handhafvandet af deras angelägenheter, men öfverlät högsta kontrollen åt en amerikan. Detta verkade tillfredsställande, och den allmänna ordningen på ön är bättre nu än den någonsin varit på de sista tjugu åren.

Beträffande misslyckandet af den inhemska styrelseformen och framgången, som åtföljde amerikansk kontroll, säger kommissionen:

”Det totala misslyckandet af försöket att upprätta en sjelfständig inhemska styrelse, trots det förhållandena voro särdeles gynsamma, visar tydligen att här såväl som i mindre gynnade provinser är amerikansk kontroll absolut nödvändig för att de allmänna angelägenheterna skola kunna framgångsfullt handhavas.”

FREDSUNDERHANDLINGAR.

Försöken att ingå förlikning med Aguinaldo och hans olika kommissioner omnämnas i detalj. Dessa kommissioner försäkrades om Förenta Staternas goda afsigter och president McKinleys beredvillighet att bevilja det filippinska folket så stort mått af sjelfstyrelse och så mycken frihet, som vore förenligt med regeringens ändamål, ”endast med den begränsningen att Förenta Staternas öfverhöghet erkändes — en punkt, redan fastställd, men hvarom kommissionerna ständigt vägrade att ens underhandla.”

Kommissionen tillägger, att underhandlingarne ej ledde till något resultat, emedan Aguinaldos emissarier icke bekläddts med någon magt, utan blott kommo, och kommo igen, för att erhålla underrättelser. Insurgentkommissionärerna mottogos artigt och allvarliga uppmaningar tillställdes dem att hindra vidare blodsutgjutelser, allt vittnande om ”den fördragsamma försonlighetsanda,” som besjälade den amerikanska kommissionen under bemödandet att få till stånd en vänskaplig uppgörelse med insurgenterna, liksom också om Aguinaldos halsstarrighet.

OM SJELFSTYRELSE.

Rapporten sammanfattar resultatet af dessa fåfänga underhandlingar som följer:

”Intet tydligare bevis kunde framhållas för att hans egentliga syftmål med kriget icke var hvad det föregifves vara: frihet för det filippinska folket, utan befästandet af hans godtyckliga och despotiska magt. Under alla omständigheter kan det amerikanska folket vara förvissadt om att kommissionen ej lemnade någonting oförsökt i sina sträfvanden att uppnå ett fredligt slut på striden, men de tillfällen dertill som de erbjödo och enträget förordade lemnades opåaktade, för att icke säga afvisades med förakt.”

Kapitlet berörande ”Duglighet för sjelfstyrelse” är enligt hvad rapporten upplyser resultatet af grundliga undersökningar, som pågingo under flere månader och hvarunder hördes vittnesmål från en stor mängd personer af olika politiska tänkesätt, skilda yrken och stånd och tillhörande mångfaldiga stammar och lokaliteter.

FOLKSTAMMAR, ICKE EN NATION.

Det mest öfverraskande och måhända det mest betecknande i hela situationen är mängden af stammar, som befolka archipelagen, olikheten af

deras språk (som är oförståeligt för stammarna sinsemellan) och civilisationens mångfaldiga stadier — omvexlande från den högsta till den lägsta. Här om säger rapporten:

“Filipinos äro icke en nation, utan en brokig samling af olika stammar och folk, och deras fosterlandskänsla tillhör ännu folkstamstypen.”

Rörande deras intellektuella ståndpunkt säger kommissionen:

“Med hänsyn till filipinos intellektuella förmåga i allmänhet är kommissionen benägen att gifva dem ett framstående rum. Men denna förmåga har icke utvecklats genom undervisning eller erfarenhet med undantag af hos ett begränsadt antal personer. Den stora massan af folket saknar bildning.”

BEHÖF AF UNDERVISNING.

“Den instigtsfulla folkopinion, hvarpå all folklig regering hvilar, existerar icke på Filippinerna. Och den kan icke finnas till förrän bildningen trängt ned till och lyftat upp massorna, vidgat deras intellektuella horisont och skärpt deras omdömesförmåga. Och till och med då kan icke sjelfstyrelse upprättas utan betydlig föregående fostran och erfarenhet under ledning och förmynderskap af någon upplyst och liberal utländsk makt. Ty faktum är, att filipinos aldrig haft någon erfarenhet i sjelfstyrelse.”

Rapporten påvisar, att denna olämplighet för sjelfstyrelse har sin grund i den gamla spanska regimen, hvilken öfverlät liten eller ingen del af styrelsen åt filipinos. Efter att ha lemnat en öfverblick öfver det spanska systemet sammanför kommissionen punkterna till följande:

“Detta är all den fostran i sjelfstyrelse, som invånarna på Filippinerna åtnjutit. Deras brist på bildning och politisk erfarenhet i förening med deras ras- och språkskiljaktigheter göra dem i trots af deras intellektuella gåfvor och husliga dygder oförmögna att åtaga sig uppgiften att styra archipelagen för närvarande. Det mesta som kan begäras af dem är, att de samverka med amerikanerna i handhavandet af de allmänna affärerna, från Manila såsom centern, och åtaga sig att under amerikansk kontroll och ledning (i den mån sådan befinnes vara behöflig) sköta de provinsiella och municipala angelägenheterna.

MÅSTE VARA DE STYRANDE.

“Lyckligtvis finnes det bildade filipinos, ehuru dessa ej äro mångtaliga i proportion till hela folkmängden, och deras understöd och tjänst skall blifva till oberäkneligt gagn vid grundläggandet och bibehållandet af den nya styrelsen. Allt eftersom bildningen ökas och erfarenheten vidgas kunna infödingarne anförtros större och mera sjelfständig del i styrelsen — sjelfstyrelse, detta amerikanska ideal, hålles alltid i sigte, såsom det slutliga målet. På detta sätt skall den amerikanska öfverhögheten öfver archipelagen visa sig vara en verklig fördel för folket.

“Skulle vår magt genom någon kris dragas tillbaka anser kommissionen, att regeringen på Filippinerna hastigt skulle nedsjunka till anarki, hvilket skulle ursäktas, om ock icke nödvändiggjöra, ett ingripande från de andra makternas sida och leda till öarnes fördelning mellan dem.

“Endast genom amerikansk okkupation kan därför idén om en fri, sjelfstyrande och enig stat förverkligas. Och den trängande nödvändigheten af att amerikanska öfverhögheten öfver archipelagen bibehålles, betraktad ur filipinsk synpunkt, inses äfven af alla intelligenta filipinos och till och med af de insurgenter, som önska amerikanskt protektorat. De senare önska visserligen öfvertaga alla inkomsterna och lägga ansvaret på oss. Icke desto mindre erkänna de det obestriddliga faktum, att filipinos ej kunna stå på egna fötter.

“Det bud, som nationens heder uppställer, då den förbjuder oss att lemna archipelagen åt sitt öde, öfverensstämmer sålunda med filipinos egen välfärd. Huru vi än se saken, kunna vi ej undandraga oss det regeringsansvar, vår öfverhöghet ställer på oss, och kommissionen är öfvertygad om

att fullgörandet af vår nationella pligt skall visa sig vara den största välgöring för befolkningen på filippinska öarne."

TRUPPERNA LOFORDAS.

Ett af rapportens sista kapitel egnas åt "våra soldater och sjömän i kriget." Kommissionen säger, att amiral Deweys närvaro i egenskap af en af dess medlemmar afhåller den från att nämna honom personligen och hans hjeltedåd, men han förenar sig med dem i att beprisa hans kamrater. Kommissionärerna voro vittne till några af soldaternas många hjeltomodiga handlingar och de förklara, att allt hvad skicklighet, tapperhet och tålmodigt uthärdande kunde uträtta hade gjorts på Filippinerna. De ignorera historierna om kyrkornas ohelgande, fångars mördande och föröfvandet af onämnbara brott och säga, att det är med tillfredsställelse de kunna gifva uttryck åt den öfvertygelsen, att ett humanare krig aldrig förts, tilläggande:

"Om kyrkor togos i besittning, så var det endast för nödvändiga militära rörelsers skull, och ofta var det nödvändigt att rikta kanonerna mot dem, emedan insurgenterna förvandlat dem till fästningar.

LJUSA HANDELSUTSIGTER.

"Närhelst tillfälle dertill yppade sig togos fångar, men ofta återgäfvos dessa friheten efter det de blifvit afväpnade och mättade. Tills tiden för vår afresa hade ej en enda filipino afrättats, ehuru många spioner infångats. Orättvisor, som oafsigtligt begåtts mot infödingar, bragtes till vår kännedom, men i hvarje fall vi undersökte lade vederbörande myndigheter i dagen beredvillighet att utan dröjsmål skipa rätt."

Kommissionärerna lemna en allmän öfversigt öfver öarnes värde, deras många och rikliga jordbruks- och skogsprodukter, deras rikedom på mineraler och deras viktiga geografiska läge. De förklara, att filippinska öarne snart borde blifva en af de största handelscentra i Östern. Manila är redan genom nya ångbåtslinier satt i förbindelse med Australien, Indien och Japan och den kommer att blifva ändpunkten för många andra linier, så snart en skeppskanal förenar Atlanten och Stilla hafvet. Det kan ej betvivlas, att handeln kommer att storligen ökas, och Förenta Staterna skall få en betydlig andel häraf.

FÖRDELAR FÖR ÖARNE.

Manila, som hittills varit befriad för den rysliga pesten, borde blifva fördelningscentern för Kina, Siam, kolonierna utmed Sundet, Tonquin, Annam och Australien.

Rapporten afslutas som följer:

"Vår kontroll innebär för invånarna på Filippinerna fred och ordning inrikes, garanteradt skydd mot angrepp från främmande makters sida och sönderdelningen af deras land, kommersiell och industriell välmåga och en betydlig andel i regeringsangelägenheterna allt eftersom de kunna åtaga sig dessa. Då frid och välstånd råda på ögruppen, då upplysningen blifvit allmän, då skall såsom en framstående filipino uttryckt sig hans folk "blifva mera amerikaniserade än amerikanerna sjelfva."

DEWEY LÅTER HÖRA FRÅN SIG.

Den 20 Maj 1898, telegraferade amiral Dewey till marindepartementet:

"Aguinaldo, rebellernas hufvudansförare, hitbragtes med McCulloch. Organiserar krigsstyrkor nära Cavite och torde lemna understöd, som kommer att gagna oss."

Den 26 Maj sände marinministern följande telegram till amiral Dewey:

"Det är önskvärdt, för så vidt det är möjligt och förenligt med Eder framgång och säkerhet, att ej med insurgenterna eller någon faktion på öarne ingås politiska allianser, hvilka kunna förpligtiga oss att förfäktas deras sak i framtiden."

Härpå svarade Dewey:

"Mottagandet af telegrammet af den 26 Maj erkännes, och jag tackar departementet för dess uttalade förtroende. Har handlat i enlighet med

andan i departementets deri gifna instruktioner allt ifrån början, och jag har ej ingått någon allians med insurgenterna eller någon faktion. Denna eskader kan intaga Manilas fästningsverk hvilket ögonblick som helst, men det anses vara onödigt före ankomsten af en tillräcklig styrka från Förenta Staterna för att besätta dem.”

AGUINALDOS STÄMPLINGAR.

Så snart Aguinaldo upptäckte at han ej hade någon hjälp att vänta från Förenta Staterna började han stämpla mot våra trupper der, i afsigt att omstörta vår regerings auktoritet på öarne.

DEWEYS SKARPA DEMENTI.

I en pamflett, som Aguinaldo nyligen publicerade under titeln ”En sann framställning af den filippinska revolutionen,” beskyllde han amiral Dewey för att hafva lofvat honom, det Förenta Staterna skulle erkänna filipinos sjelfständighet. Då den publicerades, skref amiralen följande bref till senator Lodge:

”Bäste Senator Lodge: Aguinaldos förklaring, nyligen publicerad i Springfield Republican, är för så vidt den hänför till mig en väfnad af lögn. Jag lofvade honom aldrig, vare sig direkt eller indirekt, sjelfständighet för filipinos. Jag bemötte honom aldrig som allierad, undantagandes att jag begagnade mig af hans och hans soldaters understöd i mina krigsoperationer mot spaniorerna. Han nämde aldrig ordet sjelfständighet i samtal med mig eller mina officerare. Påståendet att jag mottog honom med militära hedersbetygelser är en obetingad lögn.

Eder redlige,

GEORGE DEWEY.”

AGUINALDO ORGANISERAR UPPRORET.

Den 24 Maj utfärdade Aguinaldo tre proklamationer, en innehållande dekret rörande bemötandet af Spaniens fiende, den andra tillkännagifvande grundläggandet af en diktatorisk regering med honom sjelf som diktator och den tredje innehållande ytterligare dekret med hänsyn till krigsoperationerna.

Följande Juli månad organiserade han en revolutionär regering med sig sjelf som president. Under denna månad anlände flere afdelningar af Förenta Staternas armé till Manila, och den 25 Juli öfvertog general Merritt kommandot och amiral Dewey afsände följande depesch:

”Merritt anlände i går ombord å Newport. De öfriga trupperna väntas inträffa inom de närmaste dagarne. Situationen i Manila är ytterst kritisk. Spaniorerna torde kapitulera hvilken stund som helst. Det problem, som blir svårast för Merritt att lösa, är huru man skall behandla insurgenterna under Aguinaldo, hvilken börjat gå anfallsvis tillväga och äfven intagit en hotande hållning gentemot vår armé.”

AGUINALDO BÖRJAR FIENDTLIGHETERNA.

Den 13 Augusti intogs Manila, och härom säger den filippinska kommissionen, bestående af amiral Dewey, general Otis, president Schurman, professor Dean och general Denby:

”Då Manila intogs den 13 Augusti, togo filipinos ingen del i stormningen, men följde efter i syfte att plundra staden och hindrades från att göra detta endast derigenom, att våra trupper förvägrade dem tillträde dit. Aguinaldo förklarade, att han var berättigad till att besätta staden; af general Merritt fordrade han palatset Malacanan för sig sjelf och afträdandet af alla kyrkorna i Manila, äfvenså att en del af penningarne, som togos från spaniorerna som krigsbyte, skulle afstås och framförallt att spanska fångarnes vapen skulle utlemnas till honom. Detta bestyrker det sedan gjorda påståendet, att han ämnade bemäktiga sig dessa vapen för att anfalla oss. Efter Manilas intagande ökades fiendskapen mellan amerikanerna och insurgenterna med hvarje dag. — — — Aguinaldo flyttade sin regering till Malolos, der den så kallade filipino-kongressen sammanträdde.

FILIPINOS BEREDA SIG FÖR KRIG.

Den 21 September utfärdade filipino-kongressen ett betecknande dekret, åläggande alla manspersoner öfver aderton års ålder kristtjänst, de undantagna som stodo i regeringens tjänst. I hvarje vagnsfabrik och smedswerkstad i Manila tillverkades bolos (knifvar). — — — Allarmsignalerna blefvo månfaldigare. Aguinaldo sökte att få magten att förklara krig öfverförd från kongressen till sig sjelf och påyrkade äfven utfärdandet af en myckenhet bonds för att en million dollars skulle erhållas för inköp af vapen och ammunition. — — — Det är nu känt, att storartade planer hade uppgjorts för samtidigt angrepp af trupperna inom och utanför Manila. — — — Envisa anfall gjordes för att reta våra soldater till att öppna eld. Insurgenterna voro oförsämda mot vakten och sökte upprepade gånger att drifva dem tillbaka och tränga insurgenternas leder längre in i Manila.

FÄRDIGA ATT ANGRIPA AMERIKANERNA.

Tidigt i Januari 1899 hade Aguinaldo hunnit så långt i sina planer, att han var beredd att börja fiendtligheterna mot amerikanska trupperna. Följande påbud, hvilket ej förut publicerats, har mottagits från kapten J. J. Erwin, assisterande fältskär vid Trettionde infanteriregementet, stationerad vid Lueban på ön Luzon. Kapten Erwin meddelar, att dokumentet påträffats i en kyrka i Lueban, då Trettionde regementets andra bataljon, försedd med värfningslistor och upptagande namnen på officerare och soldater, i enlighet med order förklades i garnison der.

Originalen är skrivet på spanska och lyder i öfversättning som följer:

Bevis mot Aguinaldo.

Gentlemän:

No. 1253.

De lokala cheferna på kusten från Lueban till Guinayangan.

Inrikesministersemetet har behagat utfärda följande påbud:

Inrikesministern i filipinos G. R. har följande att säga mig i ett telegrafiskt cirkulär:

Från inrikesministern till presidenterna i provinserna, att sändas till de lokala cheferna i hvarje stad, Manila.

Påskynda rustningarna i alla städer för att hämma den amerikanska invasionen. Tillsäga att invånarna ha sina bolos och dolkar i beredskap, att i hvarje gata eller ward organiseras en nationalmilis; hvarje tretton skola hafva en segeant, hvarje tjugusex en sekundlöjtnant, hvarje femtiotvå en förste löjtnant och hvarje ett hundra fyra en kapten; soldaterna och milisen skola välja sina hufvudanförare. Inpräglad hos alla att vår räddning beror på vårt arbete. De lokala cheferna kring Laguna (sjön) torde benäget sända detta cirkulär till chefen för Tayobos, och på detta sätt från den ene till den andre tills alla mottagit det. Jag har äran öfversända detta till eder för eder upplysning.

Gud skydde eder.

Santa Ana den 5 Januari 1899.

(Signatur) ESCOTASTIES SARANDANA.

Jag öfversänder detsamma till eder och allas underrättelse, det de troget fullgöra hvad deri påbjudes. Skynda utan tidspillan från stad till stad och återvänd från den sista med underrättelse om fullgörandet af allt hvad härmed påbjudes.

Lucena den 7 Januari 1899.

(Signatur) QUIRINO ELEAZAR.

SAMMANSVÄRJNINGEN FULLBORDAD.

Detta var dateradt den 5 Januari 1899, just en månad innan upproret mot Förenta Staterna bröt ut. Det visar att sammansvärjningen fullbordats och att filipino-befolkningen höll på att organiseras för att anfälla amerikanska trupperna. Två dagar senare, eller den 7 Januari, skref Aguinaldo följande till en personlig vän i Manila:

“Malelos, den 7 Januari 1899.

“Min bäste Don Benito:—Jag skrifver detta för att anmoda eder att till denna vår regering sända det porträtt, ni har i edert hem, och jag skall betala eder hvilket pris ni begär. Köp äfven för min räkning allt hvad som behöfves för att anskaffa detta porträtt.

“Jag uppmanar eder att med eder familj lemna Manila och komma hit till Malelos, men detta icke för att skrämma eder. Jag önskar endast varna eder för att vara säker, ehuru det ännu icke är dagen eller veckan.

“Eder tillgifne vän, som kysser edra händer,

EMELIO AGUINALDO.”

FÖRSÖKTE UNDVIKA FIENDTLIGHETERNA.

Under tiden gjorde amerikanska överbefälhavaren i enlighet med instruktioner från president McKinley allt hvad i hans förmåga stod för att förebygga fiendtligheter och komma på vänskaplig fot med filipinos. Här om säger filippinska kommissionen i rapporten:

“Aguinaldo sökte från kongressen tillvälla sig magten att förklara krig. Han yrkade äfven på en mängd bonds för att erhålla en million dollars för inköp af vapen och ammunition. Det är nu känt, att storartade planer uppgjorts för ett samtidigt angrepp af trupperna inom och utom Manila. Milisen inom staden uppgick ungefärligen till 10,000 man; de voro mestadels beväpnade med bolos. General Pio del Pilar sof i staden hvarje natt. Intet visst datum hade bestämts för angreppet, men man hade öfverenskommit om en signal förmedels raketer, och det var en allmän förståelse att det skulle företagas vid första handling, från amerikanska truppernas sida, som kunde tjena som förevändning derför; och i händelse en dylik handling uteblef, i den närmaste framtiden under alla omständigheter. Upprepade försök gjordes att uppegga våra soldater till att gifva eld. Insurgenterna förolämpade vakt och gjorde ihärdiga och beständiga försök att drifva den tillbaka och låta insurgentlinierna tränga längre in i staden Manila. Det var en lång och tålmodsprövande tid, då smådelar och förolämpningar hopades öfver våra soldater, och det var blott genom beständiga eftergifter öppna fiendtligheter kunde afstyras. Filipinos drogo den slutsatsen, att våra soldater voro fega, och skröto öppet öfver att de hyste fruktan för insurgenterna. Rykten voro ständigt i omlopp att vår armé genast skulle angripas.

“Genom klokhet och tålmod hade den kommenderande generalen lyckats hålla sina trupper i styr, och han gjorde nu ett sista försök att bevara freden genom att tillsätta en kommission, som skulle sammanträffa med en liknande af Aguinaldo utnämnd kommission för att med den öfverlägga om ställningen och söka komma till ömsesidig förståelse med hänsyn till såväl det filippinska folkets som den amerikanska nationens afsigter, syftemål och önskningsar. Sex sammanträden höllos, den sista den 29 Januari, sex dagar före fiendtligheternas utbrytande. Inga verkliga resultat vunnos; filipinokommissionärerna voro antingen oförmögna eller ovilliga att bestämdt uppgifva folkets afsigt, syften och ändamål; mot slutet af sista sessionen lemnades dem fullgod försäkran, att ingen fiendtlig handling skulle påbörjas af Förenta Staternas trupper.

“Den kritiska stunden var nu för handen. I hemlighet beordrade Aguinaldo de filipinos, som voro vänligt stämda mot honom, att söka skydd utom stadens gränser. Nebraska-regementet var vid denna tid lägradt på östra linien vid Santa Mesa och bevakade fronten. Under flere dagar före den minnesvärda 4 Februari 1899 hade regementets utposter öppet hotats och angripits af insurgenternas soldater; dessa sökte tränga utposterna tillbaka och föra sina linier framåt. De drefvo gäck med våra skildtvakter och ignorerade ständigt deras order.

“På qvällen den 4 Februari sökte en insurgentofficer och en soldattrupp vid San Juan-bron passera vår vakt, som stationerats vid brons vestra ända. Nebraskasoldaten dref dem tillbaka utan skottvexling, och några minuter

före klockan nio samma qvål avancerade en större insurgentstyrka mot Södra Dakota utposterna, hvilka drogo sig tillbaka hellre än att öppna eld. Ungefär vid samma tid kommo insurgenter i stort antal till östra ändan af San Juan-bron rätt framför Nebraska-regementet. Under flere föregående nätter hade en löjtnant i insurgentarmén regelbundet ankommit till vår utpost nr 2, tillhörande Nebraska-regementet, och försökt drifva utposten tillbaka samt insisterat på att få placera sin egen vakt inom Nebraska-regementets linier; och under skydd af mörkret ankom han nu åter med sex man till volontären Grayson, af kompani D, Första Nebraska-regementet, den vakthafvande soldaten vid utposten nr 2. Efter det denne tre gånger tillropat dem halt utan att blifva åtlydd öppnade han eld och dödade löjtnanten, hvars män besvarade elden och derpå retirerade. Omedelbart derpå kastade filipinos upp raketer i luften och började skjuta utefter hela linien.

"Förloppet under striderna ha så ofta beskrifvits af militärer, som deltagit i desamma, att det är obehöfligt att i detta sammanhang nämna något derom. Enhvar känner till att efter det första skottets affyrande öppnade insurgenterna eld utefter alla sina linier och fortsatte den tills midnatt; och vid fyratiden på morgonen den 5 Februari började insurgenterna åter skjutningen rundtomkring staden och fortsatte dermed tills amerikanerna angrepp dem och drefvo dem från forskansningarne, tillfogande dem stor manspillan.

"Efter landsättningen af våra trupper fick Aguinaldo för sig att ett krig med amerikanerna var oundvikligt, och efter Pariser-fredsfördragets afslutande stärktes han i sitt beslut att börja det. Han förklarade icke öppet, att han ämnade bekriga amerikanerna, men han uppeggade alla och särskildt militärerna genom sitt tal om sjelfständighet; och det är tvifvel underkastadt huruvida han egde tillräcklig magt för att styra eller kontrollera armén vid tiden för fiendtligheternas utbrytande. Beklagligt, som ett krig är, var det, vi nu föra, oundvikligt. Vi angreps af en oförfvägen, äfventyrslysten och fanatisk armé. Intef val återstod förutom vanhedrande tillbakaträdande. Det är ej tänkbart, att någon amerikan skulle hafva gillat Manilas afträdande till insurgenterna. Våra förbindelser gentemot andra nationer, de vänligt sinnade filipinos och oss sjelfva och vår flagga kräfde, att våld sattes mot våld. Hyadhelst Filippinernas framtid månde blifva, så gifves det nu ej någon annan utväg för oss än att fortsätta kriget tills insurgenterna underkufvats. Kommissionen är öfvertygad derom, att allt ifrån den dag, då Dewey förstörde den spanska eskadern, hafva vi ej kunnat återkalla våra trupper från öarne, utan att kränka vår heder och sätta invårnarnes säkerhet på spel."

Samma natt den egentliga striden börjades utfärdade Aguinaldo följande:

ORDER FÖR FILIPINSKA ARMEEN.

Klockan nio på eftermiddagen denna dag mottog jag från Caloocan-stationen ett budskap, meddelande att amerikanska trupperna utan föregående notis derom eller giltig anledning angripit vårt läger vid San Juan del Monte och våra garnisoner i blockhusen rundtomkring Manila, förorsakande stor manspillan bland våra soldater, hvilka på grund af att anfallet var oförutsedt och angreppets häftighet måste försvara sig tills skottvexlingen blef allmän utefter hela linien.

Ingen kan beklaga denna fiendtliga brytning så mycket som jag. Jag har dock rent samvete, enär jag bemödat mig om att undvika det till hvilket pris som helst, och gjort allt hvad i min förmåga stått för att bibehålla vänskapen med ockupationsarmén, till och med på bekostnad af att utsättas för icke så få förödmjukelser och uppoffra många rättigheter.

Men det är min oafvisliga pligt att försvara nationens ära och den heder hvilken tillkommer armén, som så orättvist angripits af dem, hvilka under föregifvande af att de voro våra vänner och befriare försökt att i

stället för spaniorerna herska öfver oss, såsom framgår af de i mitt manifest af sistlidne 8 Januari anförda klagomålen; såsom de mot befolkningen föröfvade orättvisorna och våldsamma utpressningarna, de gagnlösa rådplägingarna och mina fåfänga försök att bibehålla fred och endragt.

Uppfordrad dertill genom denna oväntade oförrätt, nödgad af de pligter heder och fosterlandskärlek ålägga mig och för att försvara den åt mig anförtrodda nationen, kallande Gud till vittne öfver min goda vilja och mina afsigters renhet.

Bjuder och befaller jag:

1. Freden och det vänliga förhållandet mellan filippinska trupperna och de amerikanska ockupationstrupperna har störts, och de senare komma att behandlas som fiender med den begränsning krigslagen föreskrifver.

2. Amerikanska soldater, som infångas af filippinska kårer, komma att behandlas som krigsfångar.

3. Denna proklamation skall kungöras för konsulerna i Manila och för kongressen, på det att den skall stämma öfverens med upphäfvandet af de konstitutionella garantierna och derpå följande krigsförklaring.

Utfärdad i Malelos den 4 Februari 1899.

EMELIO AGUINALDO,
öfvergeneral.

FÖR ATT ANFALLA AMERIKANERNA.

Följande proklamation utfärdades af Aguinaldos inrikesminister den 5 Februari 1899:

1. Ni skall så anordna, att hela distriktsmilisen, om lägligt, beväpnad med bolos och revolverar och gevär och ammunition, klockan åtta på qvällen på eder order samlar sig på alla gatorna i San Pedro.

2. Hänsyn skall blott tagas till filippinska familjer. De böra icke oroas, men alla andra individer af hvilken ras de vara må komma att utan förbarmande utrotas, sedan ockupationsarmén tillintetgjorts.

3. Alla filipinos beskyddare under edert kommando skola anfalla vakten vid Bilibid och frigöra fångarne och "prisidiarios," och då detta uträttats skola dessa beväpnas och tilltalas sålunda: "Bröder, vi måste hämnas på amerikanerna och utrota dem, så att vi kunna vedergälla dem för deras ärelöshet och förräderi mot oss. Hafven intet medlidande med dem; anfallen häftigt. Alla filipinos 'en masse' skola bistå eder. Lefve filipinos oafhängighet!"

5. Ordningen som skall följas vid anfallet är följande: Skarpskyttarne från Tondo och Santa Ana skola börja anfallet utifrån, och dessas skott skola utgöra signal för milisen i Troso, Binondo, Quiapo och Sampoloc att skynda ut på gatorna och fullgöra sin pligt. De som äro från Paco, Ermita och Malate, Santa Cruz och San Mikuel skola ej rycka ut förrän klockan tolf, såvida de icke finna att deras kamrater behöfva undsättning.

6. Milisen skall rycka ut klockan tre på morgonen. Om alla göra sin pligt, skall hämden blifva fullständig. Bröder, Europa vaktar oss. Vi kunna dö som män, utgjutande vårt blod för värnandet af vårt lands frihet. Död åt tyrannerna; krig utan försökning för alla falska amerikaner, som bedragit oss! Antingen oberoende eller döden!

"ELDEN FRÅN BAKHÅLLET."

"Elden från bakhållet" har gjort mera för att förlänga upproret och egga rebellhöfdingarne till att göra motstånd än alla de arméer Aguinaldo kunnat uppställa. Angående denna sak skref general Lawton följande till mr John Barrett, förre amerikanske ministern till Siam:

GENERAL LAWTONS BREF.

"Gifve Gud, att hvarenda en i Amerika kände till den filippinska situationen lika väl som jag gör. Om den verkliga historien, bevekelsegrunden och beskaffenheten af upproret och de inre och yttre orsaker, som ingifva

fienderna mod, såväl som de stora möjligheter, dessa öar med dess invånare och deras förhållande till den vidsträckt Östern erbjuda, kunde uppfattas derhemma, skulle vi icke mera höra talas om att regeringen orättvist 'sköts in' i filipinos eller att vår flagga på Filippinerna skulle nedhalas.

"Om de så kallade anti-imperialisterna ville ärligt söka utröna sanningen här på stället och icke i det aflägsna Amerika, skulle de som jag tror vara ärliga, fastän vilseledda män blifva öfvertygade om villfarelsen i sina påståenden och slutsatser och om den olycksaliga verkan dessas offentliggörande här medförde. Faller jag för en filipinos skott, kunde en af mina egna män lika gerna ha affyrat det, ty genom egna iakttagelser, bestyrkta af tagna fångars uppgifter, vet jag, att från Amerika utsända rapporter hufvudsakligen ligga till grund för krigets fortsättande.

HENRY W. LAWTON."

AGUINALDO OCH DEMOKRATERNA.

I Oktober 1899 offentliggjorde Aguinaldo ett undertecknad manifest, hvari han säger:

"Vi bedja till Gud, att han måtte låta det demokratiska partiet, hvilket är det parti, som beskyddar filipinos, triumfera i Förenta Staterna, och att imperialismen måtte afstå från sin vanvettiga afsigt att med vapenmagt underkufva oss."

Rebellerna iakttaga hvarje yttrande, som fälles af administrationens demokratiska fiender, och af dem, som motsätta sig acquisitionen af Filippinerna. Här nedan följa några anföranden, som kommit i tryck och publicerats:

MR BRYAN ÄRAS.

"I Förenta Staterna ha hållits möten och banketter till ära för vår ädle Don Emilio, hvilken af Förenta Staternas blifvande president mr Bryan förklarats vara en af världens store hjeltar.

"Frimurareorden, tolkande folkets gemensamma känslor, tillsammans med regeringen anordnar möte och populär sammankomst i denna hufvudstad i favör af nationell sjelfständighet, hvilket möte hålles söndagen den 29, till ära för mr Bryan och anti-imperialistiska partiet, hvilket försvarar vår sak i Förenta Staterna.

"Alla frimurare och alla filipinos uppmanas att deltaga i denna högtidliga akt. Mötet indelas i tre afdelningar:

1. Vid åttatiden på morgonen hålles en sammankomst på någon lämplig plats, hvarvid nationalsången först sjunges och sedan hållas lämpliga tal.

2. Vid middagstiden gifves en bankett i palatset till ära för mr Bryan, hvilken kommer att representeras af amerikanska fångar.

3. Vid fyratiden på eftermiddagen förekomma folkfester öfverallt — folket kommer att dekorera och illuminera sina boningshus och musikband spela på gatorna."

SAMVERKAN MED BRYAN.

"Filipino-republiken, ministern för utrikesärenden:

Önskande hålla ett möte nästa söndags morgon i denna republiks presidentpalats, hvilket möte skulle motsvara det som hölls i Förenta Staterna af mr Bryan, som förliknade vår ädle president vid världens störste hjeltar, och åstundande, att detsamma måtte bli ytterst ståtligt och att närvaron af edra underlydande måtte öka dess glans, vore jag eder förbunden, om ni ville besöka mig för att öfverlägga om saken.

Måtte Gud skänka eder många år.

..FELIPE BUENCAMINO.

Tarlac den 26 Oktober 1899.

FIENDTLIGHET MOT McKINLEY.

Följande är utdrag ur den på Filippinerna publicerade tidningen La Independencia:

Mr Bryan, som under sista presidentkampanjen var McKinleys medtäflare och är utsedd för det demokratiska partiets blifvande kandidat, har publicerat ett tillkännagifvande, som väckt den största sensation i Förenta Staterna.

Mr Bryan förklarar sig helt och hållet ogilla regeringens imperialistiska politik och utpekar farorna, som hota de amerikanska institutionerna på grund af detta nymodiga koloniseringsbegär. — — — Han begär att den regeringsform, som införts på Cuba, utsträcker till alla delar från Spanien tagna områdena.

För att hålla millioner frihetsälskande infödingar under det amerikanska oket, behöfvas 200,000 soldater.

Den 2 Februari 1899.

Ett stort massmöte hölls i New York den 23 Februari, för att protestera mot Förenta Staternas imperialistiska utrikespolitik.

Den 8 Mars 1899.

FILIPINOS FIRA BRYAN.

Följande är ett telegram från rebellernas krigsminister:

“Provincialchefen Zamboles.

Erhöll edert cirkulär per telegraf i går. Mottogs med stor glädje och patriotisk entusiasm af folket, som församlats till en stor re-union i guvernementsbyggnaden. Tidigt denna morgon hölls en sammankomst, hvarest civila och militära tjänstemän och privata personer deltog, för att högtidligt fira landets sjelfständighet och för att hedra mr Bryan, och klockan fyra fortsattes mötets andra afdelning. Vi förena oss alla i att lyckönska vår ärevärde president, regeringen och armén.

TARLAC,

krigsminister.”

Följande är en öfversättning af ett cirkulär eller proklamation:

“Försynens skickelse lede det så, att vid presidentvalet i Förenta Staterna, det demokratiska partiet, som beskyddar oss, måtte triumfera, och icke det imperialistiska partiet, för hvilket mr McKinley står i spetsen och hvilket angriper oss.

“Den store demokraten mr Bryan, en af de upphöjdaste männen i Förenta Staterna, kommer med säkerhet att blifva den näste presidenten, och då begynner en glädjens tid för oss. Äfven har det hållits i New York och Chicago massmöten och banketter till ära för vår högt älskade president, Sg. Aguinaldo, som blifvit kallad en af verdens hugstore hjeltar.

“Massorna, som på detta sätt lagt i dagen sin sympati för oss, ha gjort detsamma gentemot kubanerna, anhängande om att sjelfständighet gifves dem, hvarför de redan nu kämpa.

“Slutligen, filipinoförtryckarnes uppförande är sin egen dom. De hafva ändrat sin fana alldeles som de byta om kläder, och beherskas af sin lystnad efter det stulna guldets; men deras egna onda gerningar, biträdda af deras tjufaktiga folk, skall blott bidraga till att resa deras egen schavott.

Gud förläne edra excellensers många år.

SIG. DOMINGO SAMSON.

Guinabatan, den 4 December 1899.”

Detta är “elden från bakhållet,” som gjort så mycket för att underblåsa det filippinska upproret och förlänga kriget mot Förenta Staterna och dess fredliga förvaltning af landets angelägenheter.

BOSTON PUBLIC LIBRARY

3 9999 06561 405 7

